

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Bc. Nikola Kocourková

**Média a politika – Politické strany ve
vybraném českém denním tisku v období
před volbami do Poslanecké sněmovny
Parlamentu České republiky v roce 2013**

Diplomová práce

Praha 2014

Autor práce: **Bc. Nikola Kocourková**

Vedoucí práce: **Mgr. Vlastimil Nečas, PhD.**

Rok obhajoby: **2014**

Bibliografický záznam

KOCOURKOVÁ, Nikola. *Média a politika – Politické strany ve vybraném českém denním tisku v období před volbami do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2013*. Praha, 2014. 64 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce Mgr. Vlastimil Nečas, PhD.

Abstrakt

Diplomová práce *Média a politika – Politické strany ve vybraném českém denním tisku v období před volbami do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2013* porovnává zastoupení vybraných českých politických stran v obsahu celostátního seriózního českého denního tisku, prostřednictvím kvantitativní obsahové analýzy zpravodajské rubriky deníků Hospodářské noviny, Mladá fronta Dnes, Lidové noviny a deníku Právo. Práce zkoumá, jaký prostor byl jednotlivým politickým stranám ve zkoumaných denících věnován, jak často se o nich ve zpravodajství zmiňovaly, zda byl přístup představitelů těchto strany do zpravodajství vyvážený a zda zkoumané deníky prezentovali vybrané politické strany neutrálně. Hlavním cílem práce tak je zjištění zda český denní tisk vykazuje známky politického paralelismu a zda je český tisk objektivní vůči zkoumaným politickým stranám. Teoretickým rámcem, ze kterého diplomová práce vychází, je teorie politického paralelismu, tak jak jej vnímají Daniel C. Hallin a Paolo Mancini a teorie objektivit médií, tak jak ji vnímá Jörgen Westerståhl. Výzkum čerpá ze zahraniční literatury věnující se uvedeným teoriím a také z výzkumů, které v této oblasti provedeny v minulosti v zahraničí.

Abstract

The diploma thesis *Media and Politics – Political Parties in Selected Czech Newspapers in the Period Before the Elections to the Chamber of Deputies of the Parliament of Czech Republic in 2013* compares the representation of selected Czech political parties in the content of Czech national serious daily newspapers through quantitative content analysis of news in dailies *Hospodářské noviny*, *Mladá fronta Dnes*, *Lidové noviny* a *Právo*. The thesis explores the space which was given to individual political parties in studied newspapers, how often they were mentioned in the news, whether the approach of the parties in the news were balanced, and if the parties were neutrally presented in each daily news. The main aim of this thesis is to determine whether the Czech press is showing signs of political parallelism and whether it is objective to political parties. The theoretical framework of the thesis is the theory of political parallelism as perceived by Daniel C. Hallin and Paolo Mancini and objectivity of the media as perceived by Jörgen Westerståhl. The research draws on the foreign literature and also draws from research in this area that in the past took place abroad.

Klíčová slova

Politický paralelismus, objektivita médií, vyváženost, neutrální prezentace, politické spektrum, kvantitativní obsahová analýza, denní tisk

Keywords

Political parallelism, objectivity of media, balance, neutral presentation, political spectrum, quantitative content analysis, daily press

Rozsah práce: 115 629 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila pro její zpracování uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 16. května 2014

Nikola Kocourková

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala vedoucímu své diplomové práce magistru Vlastimilu Nečasovi, a to i přesto, že jsme spolu práci z důvodu mé dlouhodobé nepřítomnosti v Praze příliš intenzivně nekonzultovali. Přesto jeho pomoc při stanovení a sestavení výzkumu byla z mého pohledu nedocenitelná. Děkuji.

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK
Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:

Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta:
Nikola Kocourková

Razítko podatelny:

Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta:
2011

E-mail diplomantky/diplomanta:
n.kocourkova@gmail.com

Studijní obor/forma studia:
Mediální studia

Předpokládaný název práce v češtině:

Média a politika – Politické strany ve vybraném českém denním tisku v období před volbami do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2010

Předpokládaný název práce v angličtině:

Media and Policy –Representation of Political Parties in Selected Czech Newspaperes in the Period Before the Elections to the Chamber of Deputies of the Parliament of Czech republic in 2010

Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013)
(diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezí)
LS 2013/2014

Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků):

Tématem práce je porovnání zastoupení vybraných politických stran v obsahu českého seriózního tisku s denní periodicitou. Dosavadní zpracování tématu se zaměřuje spíše na obraz předvolebních průzkumů v médiích a jejich vliv na voličské rozhodování, tedy na to jak v důsledku média ovlivňují demokracii a nakolik se mění voličské preference v souvislosti s uveřejňováním předvolebních průzkumů. Ačkoliv je diplomová práce časově vymezena na období konání voleb do PS PČR v roce 2010, explicitně se k nim práce nevztahuje. Toto období jsme zvolila z toho důvodu, že právě v období před volbami se dle mého názoru nejvíce projevuje náklonnost zkoumaných deníků k jednotlivým politickým stranám. Výsledky by však měli být aplikovatelné na jakékoliv jiné zvolené období. Práce by měla podat ucelený přehled o tom, jak jednotlivá média upřednostňují, či naopak ignorují či poškozují konkrétní politické strany a zda můžeme v České republice hovořit o otevřené podpoře tisku konkrétním politickým stranám, či o jejich inklinaci k jedné ze stran politického spektra – pravici nebo levici.

Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (max. 1800 znaků):

Hlavním cílem diplomové práce bude zjistit, zda zkoumané české deníky viditelně vykazují inklinaci k jedné ze stran politického spektra, tedy levici, či pravici. Tento cíl bude stanoven hypotézou, která bude ověřena prostřednictvím výzkumných otázek, stanovených na základě dílčích cílů. Dílčími cíly práce je na základě zpracování výzkumných otázek zjistit jakým způsobem informuje vybraný český denní tisk o politických stranách bezprostředně před konáním voleb do PS PČR, zda jsou zprávy v denících vyrovnané a informují o jednotlivých politických

stranách se srovnatelnou intenzitou, či informují o některé z politických stran více nebo méně, zda je zpravodajství v denících předpojaté vůči některé ze zkoumaných politických stran, zda a do jaké míry můžeme pozorovat v denících rámování, a zda můžeme u vybraných deníků pozorovat výraznou podporu konkrétní politické straně.

Hlavní hypotéza:

Deníky MF Dnes a Hospodářské noviny mají tendenci obsahem svého zpravodajství podporovat středové či pravicové politické strany, zatímco deníky Právo a Lidové noviny obsahem svého zpravodajství mají tendenci podporovat spíše strany levicové.

K ověření hypotézy poslouží výzkumné otázky:

RQ1: Jaký procentuelní podíl zpráv byl věnován jednotlivým politickým stranám ve zkoumaných denících?

RQ2: Jaký procentuelní podíl celostránkových a dvoustránkových zpráv favorizoval konkrétní politickou stranu a o kterou stranu se jednalo?

RQ3: Která z politických stran se v jednotlivých denících nejčastěji objevovala v hlavní zprávě na titulní straně?

RQ4: Informovaly zkoumané deníky o jednotlivých politických stranách spíše pozitivně, neutrálně či negativně?

RQ5: S jakým typem rámování jsme se v souvislosti s jednotlivými politickými stranami mohli v jednotlivých denících setkat nejčastěji?

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

- I. Úvod** – v úvodu práce bude vymezeno téma a cíl práce, výzkumné otázky, hypotézy, východiska, časové a obsahové vymezení práce, zhodnocení dosavadního zpracování tématu, charakteristiku a zhodnocení použitých pramenů a literatury, vysvětlení členění práce
- II. Charakteristika zkoumaného prostředí**
 - 1. Denní tisk v České republice** – charakteristika českého periodického tisku a stručná reflexe jeho vývoje, informace k jednotlivým zkoumaným deníkům
 - 2. Politický systém České republiky** – stručná charakteristika českého politického systému a volebního systému do PS PČR, charakteristika zkoumaných politických stran
- III. Teoretická východiska** – v této kapitole budou teoreticky popsány jednotlivé faktory ovlivňující podobu zpravodajství
 - 1. Vyrovnanost zpravodajství**
 - 2. Stranická předpojatost zpravodajství**
 - 3. Rámování ve zpravodajství**
- IV. Metoda a kritéria zkoumání** – zde bude podrobně popsána použitá metoda výzkumu, jednotlivá kritéria a proměnné, které budou

zkoumány

- V. **Analýza dat – průběh výzkumu a sběr dat a jejich následná analýza**
- VI. **Výsledky – zde budou uvedeny výsledné tabulky a grafy**
- VII. **Závěr – shrnutí práce, její zhodnocení a zodpovězení stanovených výzkumných otázek a hypotéz**

Vymezení podkladového materiálu (např. titul periodika a analyzované období):

Podkladovým materiálem pro diplomovou práci bude český denní tisk, přičemž zkoumány budou deníky MF Dnes, Hospodářské noviny, Lidové noviny a Právo. Analyzovaným obdobím budou čtyři týdny před konáním voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2010, které proběhly ve dnech 28. a 29. května. Zkoumány budou zprávy, postranní zpravodajství a navazující zprávy, které přímo souvisejí s volbami do PS PČR v roce 2010. Zkoumanými politickými stranami budou Občanská demokratická strana, TOP 09, Věci veřejné, Česká strana sociálně demokratická a Komunistická strana Čech a Moravy.

Metody (techniky) zpracování materiálu:

Kvantitativní obsahová analýza.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

HALLIN, Daniel C.; MANCINI, Paolo. 2004. *Comparing Media Systems: Three Models of Media and Politics*. New York: Cambridge University Press.

Kniha *Comparing Media Systems: Three Model sof Media and Politics* představuje rámec pro komparativní analýzu vztahu médií a politického systému. Vychází z výzkumu mediálních institucí v osmnácti západoevropských a severoamerických zemích, přičemž se zaměřuje na jejich vývoj. Přichází se třemi hlavními variantami vývoje mediálních systémů, jimiž jsou model polarizovaného pluralismu, demokraticko-korporativní model a model liberální, přičemž v každém z těchto modelů hrají média v politice jinou roli.

ESSER, Frank; PFETSCH, Barbara (eds.). 2004. *Comparing Political Communication: Theories, Cases and Challenges*. New York: Cambridge University Press.

Kniha *Comparing Political Communication: Theories, Cases and Challenges* se zaměřuje na komplexní pochopení komparativní politické komunikace. Kniha mimo jiné popisuje změny v mediálních systémech v Evropě a Americe, například zda předvolební kampaně v celém světě budou amerikanizované, jak vidí žurnalisté z různých částí světa své povolání rozdílně a vytvářejí tak různé formy zpravodajství nebo jak vztah vlády a médií ovlivňuje podobu médií v závislosti na typu politického systému.

KAID, Lynda Lee (ed.). 2004. *Handbook of Political Communication Research*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.

Kniha *Handbook of Political Communication Research* definuje nejdůležitější výsledky výzkumu a teorií politické komunikace. Na knize se podíleli významní teoretici, kteří zkoumali politickou komunikaci v jejích nejrůznějších podobách, s ohledem na její interdisciplinární povahu. Příspěvky tedy vycházejí jak z teorií komunikace, tak i z politologie, žurnalistiky, marketingových disciplín a dalších oborů. Kniha tak přináší teoretický přehled a syntézu výsledků výzkumu.

GRABER, Doris A.; McQUAIL, Denis; NORRIS, Pippa (eds.). 1998. *The Politics of News: The News of Politics*.

Kniha *The Politics of News: The News of Politics* přináší náhled do bojů mezi novináři, politickými aktéry a veřejností o kontrolu zpravodajství v demokratických zemích. Kniha ukazuje, jak sdělovací prostředky hrají roli prostředníka mezi vládou a občany, jakož i mezi politickými aktéry navzájem.

REESE, Sthephan D.; GANDY, Oscar H.; GRANT, August E. (eds.). 2001. *Framing Public Life: Perspectives on Media and our Understanding of Social World*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.

Autoři knihy *Framing Public Life: Perspectives on Media and our Understanding of Social World* využívají interdisciplinárního přístupu ke studiu konceptualizace a zkoumání médií. Vykreslují to, jak mediální texty a ti, kdo je vytvářejí, tvarují a rámcují sociální realitu, a tím ovlivňují život veřejnosti. Kniha napomáhá příjemcům mediálních sdělení porozumět síle médií zejména v oblasti zpravodajství.

BERGER, Arthur Asa. 2011. *Media and Communication Research Methods: An Introduction to Qualitative and Quantitative Approaches*. London: SAGE.

Autor v knize podává detailní návod jak provádět kvalitativní či kvantitativní výzkum. Návod je ilustrován na konkrétních praktických příkladech.

SCHULZ, Winfried; SCHERER, Helmut; HAGEN, Lutz; REIFOVÁ, Irena; KONČELÍK, Jakub. 2011. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. Praha: Karolinum.

Kniha *Analýza obsahu mediálních sdělení* detailně, návodně a odborně ilustruje na konkrétním problému jednotlivé kroky kvantitativní obsahové analýzy.

Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

Objektivita médií. Řešitel: Bc. Zuzana Žiaľíková, VŠE v Praze. Typ práce: diplomová. Rok obhajoby: 2011.

Média a předvolební výzkumy: kvantitativní obsahová analýza českých deníků před volbami do PS PČR v roce 2010. Řešitel: Bc. Kateřina Káralová, FSV UK. Typ práce: diplomová. Rok obhajoby: 2011.

Datum / Podpis studenta/ky

3. června 2013

.....

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

.....

**Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga
pedagožky/pedagoga**

Datum / Podpis

OBSAH

ÚVOD.....	2
1. TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	7
1.1. Politický paralelismus	7
1.1.1. Vývoj teorie politického paralelismu	7
1.1.2. Typy politického paralelismu	12
1.1.3. Modely politického paralelismu.....	15
1.1.4. Zařazení českého mediálního systému	16
1.2. Objektivita médií.....	18
1.2.1. Teoretické přístupy k objektivitě médií.....	20
1.2.2. Zkoumání objektivit médií.....	23
2. CHARAKTERISTIKA ZKOUMANÉHO PROSTŘEDÍ.....	25
2.1. Denní tisk v České republice	25
2.1.2. Vývoj denního tisku	25
2.1.3. Charakteristika zkoumaných deníků	26
2.2. Charakteristika politických stran.....	28
2.2.1. Politické spektrum České republiky.....	28
3. STANOVENÍ VÝZKUMU.....	30
3.1. Výběr metodologie	31
3.2. Stanovení výzkumu	32
3.3. Kódovací kniha	36
4. ANALÝZA DAT A PREZENTACE VÝSLEDKŮ.....	39
4.1. Podíl odkazů na jednotlivé politické strany v jednotlivých denících.....	39
4.2. Prostor věnovaný jednotlivým politickým stranám v jednotlivých denících ...	41
4.3. Postavení politických stran na titulní straně	43
4.4. Podíl výskytu politických stran v titulcích zpráv	45
4.5. Poměr přímého přístupu politických stran do zkoumaných deníků	48
4.6. Neutrální prezentace jednotlivých politických stran	50
5. ZHODNOCENÍ VÝZKUMU	53
ZÁVĚR	56
SUMMARY	58
POUŽITÁ LITERATURA	59
SEZNAM GRAFŮ	63

ÚVOD

Již od počátku vzniku a působení tisku bylo jednou z jeho hlavních funkcí informování o politice a často i obhajoba politických názorů. Novináři si často přivlastňovali roli osob působících na veřejnost a osob ovlivňujících veřejné mínění ve jménu určitého politického směru či strany a jim blízkých témat. Noviny byly často zakládány přímo z iniciativy politických stran či politických aktérů, nebo jimi byly alespoň výrazně podporovány. Přestože se později začal objevovat nový pohled v oblasti mediální komunikace, který novináře vnímal jako neutrální soudce politické komunikace či jako takzvané *hlídací psy* demokracie, jež mají poskytovat objektivní informace, které nebudou ovlivněny straněním, nelze stále jednoznačně tvrdit, že existuje pouze neutrální žurnalistika. Naopak lze téměř s jistotou konstatovat, že nikde na světě zcela neutrální žurnalistiku nenajdeme, a to ani v těch zemích, kde novináři zcela uznávají ideologii objektivity.¹

Zprávy jsou alespoň z části téměř vždy ovlivněny politickými hodnotami. Tyto hodnoty vycházejí z různorodého spektra vlivů, od rutiny shromažďování informací po způsoby naboru novinářů a sdílené ideologické předpoklady široké společnosti. Není však pravidlem, že média, která jsou podporována politickými stranami, nemohou vyznávat formu politické vyváženosti médií, stejně tak jako média, která nejsou vlastněná politickými subjekty, nemusejí být vždy striktně nestranná.²

Proces moderní politické komunikace je vysoce zprostředkovaný a masová média, jakožto hlavní zdroj politických informací pro občany, hrají v tomto procesu zásadní roli. V některých zemích, jako například ve Spojených státech, je placená politická reklama jednou z nejdůležitějších součástí předvolebních kampaní. V takových zemích je zpravodajské pokrytí volebních kampaní také jedním ze zásadních zdrojů pro voliče. Je tedy přirozené, že medializace politiky během předvolebních kampaní přitahuje i značnou pozornost nejrůznějších druhů výzkumů.³

¹ HALLIN, Daniel C. a Paolo MANCINI. *Comparing Media Systems: Three Models of Media and Politics*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004, s. 26.

² Tamtéž, s. 26-27.

³ STRÖMBÄCK, Jesper a Daniela V. DIMITROVA. Political and Media Systems Matter: A Comparison of Election News Coverage in Sweden and the United States. *The Harvard International Journal of Press/Politics*. London Sage Publications, 2006. [online]. Vol. 11, no. 4, s. 131-147. [cit. 29.03.2014]. Dostupné z: <http://hij.sagepub.com.ezproxy.is.cuni.cz/content/11/4/131.full.pdf+html>

Předkládaná diplomová práce nese název *Média a politika – Politické strany ve vybraném českém denním tisku v období před volbami do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2013*. Tématem práce je porovnání zastoupení vybraných českých politických stran v obsahu zpravodajských rubrik českého celostátního denního seriózního tisku před parlamentními volbami v roce 2013.

Téma práce jsem zvolila z toho důvodu, že dosavadní výzkumy věnující se politickým stranám v českých médiích jsou orientovány spíše na výskyt a podobu zveřejňovaných předvolebních průzkumů a jejich vliv na rozhodování voličů, tedy na závislost voličské preference na předvolebních průzkumech. Jedním z důvodů, proč se výzkum soustředí právě na období před volbami, je skutečnost, že se jedná o politicky nejvýznamnější období a může se tak projevit inklinace zkoumaných deníků k určitému politickému směru či politické straně. Předpokládá se však, že v případě zkoumání jiného, například delšího časového období, dojdeme ke stejnému závěru.

Nedostatek zpracování zvoleného tématu uvádějí v předmluvě českého překladu knihy Daniela C. Hallina a Paola Manciniho *Comparing Media Systems: Three Models of Media and Politics* Jan Jiráček a Tomáš Trampota. Konkrétně odhalují skutečnost, že v českém tisku lze předpokládat politickou inklinaci, ovšem k zařazení jednotlivých deníkových titulů na linii pravice-levice nemáme k dispozici adekvátní data podpořená výzkumem obsahů. Jednotlivé deníky tak můžeme na pomyslné ose pravice-levice umístit pouze z hlediska struktury čtenářů.⁴

V práci bude využita metoda kvantitativní obsahové analýzy ke zkoumání obsahů vybraných českých celostátních deníků. Mezi tyto deníky patří *Mladá fronta Dnes*, *Hospodářské noviny*, *Lidové noviny* a deník *Právo*. Následně pak budou výsledky obsahové analýzy jednotlivých deníků porovnávány mezi sebou. V obsahu vybraných deníků se práce zaměří na výskyt politických stran, které při volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky překročily tříprocentní hranici získaných hlasů, a na prostor, který těmto stranám deníky věnovaly.

Východisky pro stanovení výzkumu jsou vybrané mediální teorie. Ty byly zvoleny na základě předchozí rešerše zahraničních studií, jež se věnují obdobně

⁴ JIRÁK, Jan a TRAMPOTA, Tomáš. O vztahu médií a politiky v komparativní perspektivě. In: HALLIN, Daniel C. a MANCINI, Paolo. *Systémy médií v postmoderním světě: Tři modely médií a politiky*. Praha: Portál 2008, s. 12.

problematicke. Stěžejní teorií diplomové práce bude teorie mediálně politického paralelismu. Dále se práce věnuje teoriím, které s mediálně politickým paralelismem úzce souvisí. Jedná se o teorii objektivitu a teorii vyváženosti médií.

Diplomová práce čerpá především ze zahraničních studií, na nichž je výzkum založen. Stěžejními studiemi mimo jiné byly *Political and Media Systems Matter: A Comparison of Election News Coverage in Sweden and the United States*⁵ publikovaná v *The Harvard International Journal of Press/Politics* v roce 2006, dále *Fairness and Balance in the Structural Characteristics of Newspaper Stories on the 1996 Presidential Election*⁶ publikovaná v *Journalism & Mass Communication Quarterly* v roce 1999, studie *Media-Political Parallelism as an Indicator in Studying Mediocracy*⁷ od autorky Svetlany S. Bodrunove. Pro upřesnění metodologie výzkumu posloužily vybrané kapitoly z publikace českých odborníků na výzkumy médií Tomáše Trampoty a Martiny Vojtěchovské *Metody výzkumu médií*⁸ a český překlad knihy Winfrieda Schutze *Analýza obsahů mediálních sdělení*.⁹

Hlavními zdroji pro zpracování teoretické části diplomové práce byla publikace Daniela C. Hallina a Paola Manciniho *Comparing Media Systems: Three Models of Media and Politics*.¹⁰, dále studie druhého z uvedených autorů *Instrumentalization of the media vs. political parallelism*¹¹ publikovaná v roce 2012 v *Chinese Journal of*

⁵ STRÖMBÄCK, Jesper a Daniela V. DIMITROVA. Political and Media Systems Matter: A Comparison of Election News Coverage in Sweden and the United States. *The Harvard International Journal of Press/Politics*. London Sage Publications, 2006. [online]. Vol. 11, no. 4, s. 131-147. [cit. 29.03.2014]. Dostupné z: <http://hij.sagepub.com.ezproxy.is.cuni.cz/content/11/4/131.full.pdf+html>

⁶ FICO Frederick a William COTE. Fairness and Balance in the Structural Characteristics of Newspaper Stories in the 1996 Presidential Elections. *Journalism & Mass Communication Quarterly*. London Sage Publications, 1999. [online]. Vol. 76, no. 1, s. 124-137. [cit. 29.03.2014].

Dostupné z: <http://jmq.sagepub.com/content/76/1/124.full.pdf+html>

⁷ BODRUNOVA Svetlana S. *Media-Political Parallelism as an Indicator in Studying Mediocracy*. In: *WAPOR's Annual Conference 2012 in Hong Kong a Groundbreaker* [online]. Hong Kong: University of Hong Kong. [cit. 04.04.2014] Dostupné z:

<http://wapor2012.hkpop.hk/doc/papers/ConcurrentSessionsI/IF/IF-4.pdf>

⁸ TRAMPOTA Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010.

⁹ SCHUTZ Winfried. *Analýza obsahů mediálních sdělení*. Praha: Karolinum 2011.

¹⁰ HALLIN, Daniel C. a Paolo MANCINI. *Comparing Media Systems: Three Models of Media and Politics*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004.

¹¹ MANCINI Paolo. Instrumentalization of the media vs. political parallelism. *Chinese Journal of Communication*. Routledge Taylor & Francis Group, 2012. [online] Vol. 5, no. 3, s. 262-280. [cit. 04.04.2014]

Dostupné z: <http://eds.b.ebscohost.com.ezproxy.is.cuni.cz/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=59c3f5c8-aea7-4a77-b520-08011c9600b6%40sessionmgr115&vid=5&hid=106>

Communication a studie Jörgena Westerståhla *OBJECTIVE NEWS REPORTING: General Premises* publikovaná v periodiku *Communication Research* v roce 1983. A v neposlední řadě také publikace Denise McQuaila *Mass Communication Research*.¹²

Pro zpracování přehledu zkoumaného mediálního prostředí byla stěžejní kniha *Dějiny českých médií: Od počátku do současnosti*¹³ od autorů Petra Bednaříka, Jana Jiráka a Barbary Köpplové. Pro charakteristiku politického prostředí byly použity sociologické výzkumy *Politické spektrum v České republice: Český volič mezi pravíci a levíci* z roku 1996 publikovaný v *Sociologickém časopisu* Petrem Šimoníkem a výzkum z roku 2011 *České politické strany v politickém prostoru* publikovaný Romanem Chytilkem a Otto Eiblem tamtéž. Pro získání aktuálních informací jak o zkoumaných denících, tak o zkoumaných politických stranách posloužily oficiální internetové stránky jednotlivých subjektů.

Diplomová práce se v několika aspektech odlišuje od zadané teze. V názvu práce byl oproti původnímu zadání změněn rok, který práce zkoumá, a sice z roku 2010 na rok 2013. Důvodem změny byla skutečnost, že v době, kdy bylo téma diplomové práce zadáváno, byl rok 2010 posledním rokem, v němž se konaly volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Skutečnost, že se budou konat předčasné volby v roce 2013, byla známa až 28. srpna 2013, kdy byla prezidentem republiky Milošem Zemanem rozpuštěna Poslanecká sněmovna, tedy až po termínu zadávání témat diplomových prací a odevzdávání tezí. Vzhledem k této skutečnosti tak došlo také ke změně zkoumaného období a k nejvyšší možné aktuálnosti získaných dat.

V důsledku příprav a následného zpracování dostupných materiálů a zdrojů k diplomové práci byly pozměněny nebo upřesněny výzkumné otázky. Výzkumná otázka číslo 5 *S jakým typem rámcování jsme se v souvislosti s jednotlivými politickými stranami mohli v jednotlivých denících setkat nejčastěji?* bude zcela vynechána z důvodu zjištění, že teorie rámcování zcela nezapadá do konceptu teorie politického paralelismu, jež je pro práci stěžejní. Naopak přibudou další výzkumné otázky, které budou zkoumat přístup politických stran do zkoumaných médií. Výzkumné otázky budou specifikovány ve 3. kapitole, která je věnována stanovení výzkumu.

¹² MCQUAIL Denis. *Mass Media Theory*. London: SAGE. 2005.

¹³ BEDNAŘÍK Petr a Jan JIRÁK a Barbara KÖPPOVÁ. *Dějiny českých médií: Od počátku do současnosti*. Praha: GRADA, 2007.

Vzhledem ke změnám ve výzkumných otázkách budou změněny i hlavní teoretická východiska, která byla původně v tezi stanovena. V důsledku toho bude změněna i struktura práce. Zásadní změnou ve struktuře bude přesunutí části věnující se výzkumným otázkám a hypotézám z *Úvodu* do 3. kapitoly *Stanovení výzkumu* a dojde k záměně v pořadí kapitol věnujících se teoriím a charakteristice zkoumaného prostředí. Původní kapitola *Analýza dat* bude spojena s původně stanovenou kapitolou *Výsledky*. Tato tedy 4. kapitola bude nazvána *Analýza dat a prezentace výsledků*. Poslední kapitola se bude věnovat zhodnocení výzkumu a diskusi výsledků, ve které bude zhodnocena úspěšnost provedení výzkumu.

1. TEORETICKÁ VÝCHODISKA

1.1. Politický paralelismus

Mediální systém lze zkoumat na třech základních úrovních, které se navzájem prolínají. Můžeme zkoumat jednotlivá mediální sdělení, jeden mediální segment či mediální systém a jeho základní ustavující rámec. Daniel C. Hallin a Paolo Mancini použili v souvislosti s výzkumem mediálního systému v komparativní perspektivě čtyři základní ukazatele, přičemž zohlednili vztah médií a politiky. Mezi tyto ukazatele patří vývoj mediálního trhu, politický paralelismus, vývoj novinářiny jako profese a míra a charakter státních intervencí do mediálního systému.¹⁴ Práce se zaměřuje pouze na jeden ze jmenovaných ukazatelů ve výzkumu mediálního systému a tím je politický paralelismus.

1.1.1. Vývoj teorie politického paralelismu

Výzkumy věnující se mediálně politickému paralelismu započaly v 70. letech 20. století, avšak označovaly tento jev jako *press-party parallelism* či *party-press parallelism*. Mezi rané výzkumy patří například výzkumy Colina Seymoura-Ureho¹⁵, Jaye Blumlera¹⁶ a Michaela Gurevitche.¹⁷ Tyto výzkumy byly primárně teoretické. Na počátku 90. let se objevila první empirická studie zkoumající politický paralelismus médií, která se zaměřovala na velmi podobná, avšak ne zcela identická témata jako mediální předpojatost či mediální diverzita. První pozoruhodný empirický výzkum byl

¹⁴ HALLIN, Daniel C. a Paolo MANCINI. *Comparing Media Systems: Three Models of Media and Politics*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004, s. 26.

¹⁵ Colin Seymour-Ure je britský teoretik, působící od roku 1965 na Univerzitě v Kentu. Ve svých publikacích se zabývá rolí tisku a vysílacích médií v celé řadě otázek a v rámci různých institucí. Mezi jeho zájmy spadá také stranictví tisku (press partisanship). Profil Colin Seymour-Ure. [online]. University of Kent. [cit. 27.04.2014].

Dostupné z: <https://www.kent.ac.uk/politics/about-us/staff/members/seymourure.html>

¹⁶ Jay Blumler působí jako profesor na Univerzitě v Leedsu. Ve svém výzkumu se mimo jiné věnuje vztahům mezi mediálními a politickými institucemi. Professor Jay Blumler. [online]. University of Leeds. [cit. 27.04.2014]. Dostupné z: <http://ics.leeds.ac.uk/people/jay-blumler/>

¹⁷ Michael Gurevitch byl jedním z nejvýznamnějších výzkumníků v oblasti komunikace. Zajímal se o komunikaci jak z institucionálního tak sociálně-psychologického hlediska. Dlouhou dobu působil jako profesor na Univerzitě v Merylandu. The late Michael Gurevitch – In Memoriam. [online]. IDC Herzlyia. [cit. 27.04.2014].

Dostupné z:

http://portal.idc.ac.il/en/schools/communications/conf/comcul/documents/michael_gurevitch_eng.pdf

proveden Thomasem E. Pattersonem¹⁸ a Wolfgangem Donsbachem¹⁹ v roce 1993. V pozdních 90. letech je mediálně politický paralelismus zkoumán stále více, avšak stále tento jev není jasně pojmenován. Nový impuls v oblasti výzkumu politického paralelismu přišel v roce 2004, kdy Daniel C. Hallin a Paolo Mancini publikovali svou knihu *Comparing Media Systems*, v němž tento jev pojmenovali jako mediálně politický paralelismus a udělali z něj kritérium pro porovnávání demokratických mediálních systémů.²⁰

Představme nyní vývoj mediálně politického paralelismu blíže. Jak již bylo zmíněno výše, idea politického paralelismu je zakořeněna v práci Colina Seymoura-Ureho. Ve své práci *The Political Impact of Mass Media* z roku 1974 hovořil o *party/press parallelism*, který definoval následovně „*noviny jsou paralelní straně, pokud s ní jsou úzce organizačně spojeny, jsou loajální vůči stranickým cílům a jejich čtenáři jsou příznivci této strany. Systém tisku tedy lze označit jako paralelní ke stranickému v případě, že existují určité spojitosti mezi novinami a stranou.*“²¹

Tato definice rozlišuje tři úrovně propojení – organizace, cíle, členové a podporovatelé. První typ odkazuje na otázku vlastnictví, což znamená, že noviny jsou paralelní se stranou pouze v případě, že jsou stranou přímo vlastněny. Jiné vazby jsou také možné, a to například přímá či nepřímá dotace novin stranou či různé podoby kontroly. Přímé vlastnictví představuje nejčastější a tradiční formu organizačních vazeb novin a stran. V historii skutečně většina východoevropských masových politických stran vlastnila své noviny po desetiletí. Klasickým příkladem jsou socialistické a komunistické noviny, které byly přímo vlastněny politickými stranami, u katolických stran tomu nebylo jinak. V severovýchodních zemích byla většina novin vlastněna odbory či

¹⁸ Thomas E. Patterson je předním teoretikem v oblasti vztahů vlády a tisku. Ve svých pracích se mimo jiné zaměřuje na příčiny a následky volební participace a politickou roli médií. Působí jako profesor na Harvard Kennedy School. Thomas E. Patterson. [online]. Harvard Kennedy School. [cit. 01.05.2014]. Dostupné z: [http://www.hks.harvard.edu/about/faculty-staff-directory/thomas-patterson/\(page\)/faculty](http://www.hks.harvard.edu/about/faculty-staff-directory/thomas-patterson/(page)/faculty)

¹⁹ Wolfgang Donsbach v současné době působí jako profesor komunikace na Univerzitě v Drážďanech. Mezi jeho hlavní výzkumné zájmy patří žurnalistika, politická komunikace, veřejné mínění se zaměřením na komunikaci. Curriculum Vitae. [online]. Donsbach.. [cit. 01.05.2014]. Dostupné z: <http://donsbach.net/curriculum-vitae/?lang=en>

²⁰ BODRUNOVA Svetlana S. *Media-Political Parallelism as an Indicator in Studying Mediocracy*. In: *WAPOR's Annual Conference 2012 in Hong Kong a Groundbreaker* [online]. Hong Kong: University of Hong Kong. [cit. 04.04.2014]

Dostupné z: <http://wapor2012.hkpop.hk/doc/papers/ConcurrentSessionsI/IF/IF-4.pdf>

²¹ SEYMOUR-URE Colin. *The Political Impact of Mass Media*. Beverly Hills: Sage Publications, 1974, s. 173-174.

agrárními stranami. Ve Francii byl list *L'Humanité* vlastněn Komunistickou stranou. *L'Unità* byla vlastněna Italskou komunistickou stranou a *Il Popolo* bylo majetkem Křesťanské demokracie. V Německu vlastnila Komunistická strana dokonce až 50 listů, Sociální demokraté okolo 200 periodik a 400 titulů bylo spojeno s Katolickou stranou. V Rakousku byly noviny *Arbeiter-Zeitung* vlastněny Socialistickou stranou. Co se týče tisku ve skandinávských zemích, tak i zde byl tisk pevně zakořeněn v politických stranách. Ve Finsku představoval v minulosti stranický tisk 45% z celkového počtu novin, ve Švédsku 7% a v Norsku 87%.²²

Asi s nejvýraznější podobou politického paralelismu jsme se mohli setkat například v Dánsku, kde stranický tisk tvořil na počátku 20. století 92% z celkového počtu novin. V té době mělo každé dánské město čtyři deníky představující čtyři hlavní politické strany. Takto silný vztah vzájemného propojení médií a politických stran je však v dnešní době čím dál vzácnější, a ačkoli se média stále politicky odlišují, jsou častěji spojována s politickými směry obecně než s konkrétními stranami.²³

Pro analýzu českého tisku a jeho politické orientace bychom mohli hledat inspiraci například v Německu. Zde bychom deník *Frankfurter Allgemeine* zařadili napravo od středu, *Süddeutsche Zeitung* nalevo od středu, ještě více napravo by byl deník *Die Welt* a úplně nalevo *Frankfurter Rundschau*. I když opravdový stranický tisk, stejně jako v České republice téměř zanikl a politické inklinace evropských novin jsou dnes méně zřetelné, než byly během minulé generace, jejich odlišné politické inklinace přetrvaly, ačkoli v některých zemích více než v ostatních.²⁴

Druhou dimenzí, o níž se Seymour-Ure ve své definici zmiňuje, je překrývání cílů novin s cíly stran. Tato dimenze v podstatě ovlivňuje obsah zpráv, které podporují pozici strany, její rozhodnutí a činy. Obvykle noviny představují důležitý organizační nástroj strany, obsahující zprávy o událostech organizovaných stranou a poskytující členům strany instrukce k tomu, jak se mají chovat, jak se mají rozhodovat, jakou pozici

²² MANCINI Paolo. Instrumentalization of the media vs. political parallelism. *Chinese Journal of Communication*. Routledge Taylor & Francis Group, 2012. [online] Vol. 5, no. 3, s. 264. [cit. 04.04.2014] Dostupné z: <http://eds.b.ebscohost.com.ezproxy.is.cuni.cz/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=59c3f5c8-aea7-4a77-b520-08011c9600b6%40sessionmgr115&vid=5&hid=106>

²³ HALLIN, Daniel C. a Paolo MANCINI. *Comparing Media Systems: Three Models of Media and Politics*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004, s. 27.

²⁴ Tamtéž, s. 27.

mají zaujmout a podobně. Třetí dimenze je zaměřena na členy strany a její podporovatele. Stranické noviny nachází své čtenáře především mezi stranickými podporovateli, a jsou tak adresovány velmi specifické části obyvatelstva. S rostoucí ideou Seymoura-Ureho a následně Hallina a Manciniho poukázala Hetty van Kempen ještě na další odlišnou dimenzi charakterizující mediálně politický paralelismus, a sice politickou příslušnost novinářů a vlastníků médií.²⁵

Stranický paralelismus, jak jej popsal Seymour-Ure, postupně vymizel. Výše popsáno jasně demonstrovalo situaci, jaká byla v minulosti a která dnes již v podstatě neexistuje. Příčinou vymizení tohoto modelu byla ve většině východoevropských zemí skutečnost, že se radikálně změnila struktura politického systému. Právě z toho důvodu Hallin a Mancini již nehovoří o *party press parallelism*, ale čistě o politickém paralelismu či mediálně politickém paralelismu.²⁶

Koncept politického paralelismu je méně jasný a více nestálý než stranický paralelismus. To, co u politického paralelismu ve srovnání se stranickým paralelismem chybí, je strana jako taková. Ve skutečnosti idea politického paralelismu odráží obecné změny, které vznikly v oblasti politiky a společnosti. V důsledku obecného procesu sekularizace, který postihl mnoho různých aspektů společnosti zahrnující především rozvoj masmédií, začaly politické strany ve vlastnictví médií postupně ztrácet hlavní roli, kterou hrály v předchozích letech. Stranické organizace se začaly zužovat a začaly být více přizpůsobivé. Další podnět ve směru postupně klesajícího významu politických stran v oblasti médií se objevil v 80. letech s příchodem komercializace médií, která ovlivnila celý systém masových médií většiny západních demokracií. Zejména byly zasaženy ty země, kde byl *press/party parallelism* hluboce zakořeněn. Dramatický růst nejrůznějších druhů mediálních výstupů učinil přežití stranického tisku ještě mnohem obtížnějším. V novém kulturním a politickém prostředí, které se stávalo v západních demokraciích stále dominantnějším, byly politické strany, které vlastnily či ovládaly

²⁵ MANCINI Paolo. Instrumentalization of the media vs. political parallelism. *Chinese Journal of Communication*. Routledge Taylor & Francis Group, 2012. [online] Vol. 5, no. 3, s. 264. [cit. 04.04.2014] Dostupné z:

<http://eds.b.ebscohost.com.ezproxy.is.cuni.cz/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=59c3f5c8-aea7-4a77-b520-08011c9600b6%40sessionmgr115&vid=5&hid=106>

²⁶ Tamtéž, s. 265.

nějaká média, přinuceny se jich vzdát. Ve většině případů se tak politické strany rozhodly své stranické noviny prodat nebo zcela uzavřít.²⁷

Přímá kontrola novin politickými stranami byla nahrazena jiným druhem zapojení novin do politického života. A právě tuto skutečnost definujeme jako politický paralelismus. Ten představuje sladění novin s různým ideologickým, politickým a kulturním vnímáním. Obvykle, avšak ne vždy, toto vnímání odráží postavení konkrétní politické strany nebo koalice stran, ačkoliv mezi novinami a těmito stranami neexistují žádné strukturální či závislostní vazby, což může mít za následek kulturní, ideologické či politické zkreslení při tvorbě zpravodajského obsahu. V případě přítomnosti politického paralelismu mohou být novináři ovlivněni také svým vlastním politickým přesvědčením.²⁸

Jak bylo zmíněno výše, politické strany již nejsou přímými vlastníky novin, a nadále tak nejsou schopny přímo kontrolovat mediální výstupy, mohou ale stále udržovat nějaký druh napojení na některé noviny. Tato napojení mohou být založena právě na stejném způsobu vnímání politických událostí, politických cílů nebo na členství ve stejném společenském kruhu. Je však třeba si uvědomit, že i noviny, které vyjadřují všeobecné ideologické a politické postoje, bývají často stále vnímány jako pozůstatky již vymizelého stranického tisku, který byl jejich předchůdcem, což je případ mnoha západoevropských demokracií.²⁹

Někteří z vědců považují politický paralelismus za negativní a zvrácený politický rys mediálního systému, jiní jej vnímají jako pozitivní aspekt politiky stranického obsahu médií, který má pozitivní vliv na politickou mobilizaci. I přes tyto rozpory však panuje shoda, že mediálně politický paralelismus se stal důležitým

²⁷ MANCINI Paolo. Instrumentalization of the media vs. political parallelism. *Chinese Journal of Communication*. Routledge Taylor & Francis Group, 2012. [online] Vol. 5, no. 3, s. 265-266. [cit. 04.04.2014]

Dostupné z:

<http://eds.b.ebscohost.com.ezproxy.is.cuni.cz/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=59c3f5c8-aea7-4a77-b520-08011c9600b6%40sessionmgr115&vid=5&hid=106>

²⁸ Tamtéž, s. 266.

²⁹ Tamtéž.

kritériem jak pro porovnávání a hodnocení mediálních systémů, tak ve studiích politické komunikace. Mediálně politický paralelismus se tak stal pevně zakořeněným prvkem.³⁰

Přestože roste počet zemí, ve kterých je mediálně politický paralelismus zkoumán, stále neexistuje jasná shoda v metodologii, kterou by bylo možné mediálně politický paralelismus měřit. Co více, stále ani neexistuje jasná shoda v tom, co vlastně mediálně politický paralelismus je. Výzkumníci se zaměřují na tři hlavní témata. Hallin a Mancini se věnují prvnímu z nich, a sice, jak a kde se mediálně politický paralelismus projevuje. Další badatelé se zaměřují například na to, jak jej lze v národní a komparativní perspektivě měřit, či jaké jsou demokratické důsledky jeho působení v demokratickém zastoupení a jak lze toto změřit.³¹ Diplomová práce vychází především z konceptu Hallina a Manciniho, proto se teorie dále podrobněji věnuje pouze tomuto konceptu.

1.1.2. Typy politického paralelismu

Politický paralelismus můžeme dle Hallina a Manciniho dělit na několik typů. Prvním z nich je politický paralelismus obsahu médií, který souvisí s představou, že samotné obsahy médií odrážejí politické rozdělení a jsou blízké určité politické straně či směru. Tento typ politického paralelismu lze zkoumat výzkumem tematické agendy jednotlivých médií a toho, jak moc je tato agenda spjata s určitou částí politického spektra či s konkrétními stranami. Dalším způsobem, jak lze tento typ zkoumat, je výzkum přístupu představitelů různých politických stran do jednotlivých médií a toho, zda jsou určitá média otevřena konkrétním představitelům více než jiná. Další z možných metod je výzkum případného stranění médií prostřednictvím jazykových prostředků. V tomto případě je tedy zjišťováno, zda jsou jednotlivé politické strany spojovány častěji s negativními či pozitivními označeními než jiné strany. V tomto

³⁰ BODRUNOVA Svetlana S. *Media-Political Parallelism as an Indicator in Studying Mediocracy*. In: *WAPOR's Annual Conference 2012 in Hong Kong a Groundbreaker* [online]. Hong Kong: University of Hong Kong. [cit. 04.04.2014]

Dostupné z: <http://wapor2012.hkpop.hk/doc/papers/ConcurrentSessionsI/IF/IF-4.pdf>

³¹ Tamtéž.

případě klade analýza důraz zejména na hodnotící přídavná jména a slovesa užívaná pro popis činnosti jednotlivých politiků a stran.³²

Dalším typem politického paralelismu, se kterým se můžeme v mediálních systémech setkat, je organizační propojení. To vychází z propojení mediálních organizací a politických stran nebo jejich součástí. S tímto prvkem jsme se mohli setkat i v českém prostředí, a to zejména v období před rokem 1989.³³ Tento prvek zde nebude rozveden. Stručná charakteristika tohoto období je součástí kapitoly věnující se charakteristice zkoumaného prostředí.

Aby byla charakteristika politického paralelismu úplná, jmenujme stručně i další jeho typy, ač v tomto výzkumu nejsou přímo předmětem zkoumání. Patří mezi ně politický paralelismus mediálních pracovníků, jež je výsledkem politické orientace jednotlivých autorů mediálních obsahů a politický paralelismus mediálních publik, který je věcí politické orientace příjemců jednotlivých médií, zejména čtenářů deníků a nakonec způsob regulace médií veřejné služby, která je další podstatnou složkou propojení médií a politiky.³⁴ Ačkoliv politický paralelismus publik není přímo předmětem zkoumání v této práci, bude pro porovnání politického paralelismu obsahu českého denního tisku využito výsledků výzkumu politické orientace čtenářů těchto médií.

S konceptem politického paralelismu také úzce souvisí rozlišení mezi dvěma způsoby, jakými se média vyrovnávají s politickou lojalitou a orientací a které Hallin a Mancini označují jako vnitřní a vnější pluralismus. Vnější pluralismus můžeme definovat jako pluralismus dosažený na úrovni mediálního systému jako takového prostřednictvím širokého spektra mediálních výstupů a organizací zohledňujícího názory odlišných skupin či směrů ve společnosti.³⁵

V případě vnitřního pluralismu hovoříme o pluralismu dosaženého v rámci jednotlivého mediálního produktu nebo organizace. Ve skutečnosti je tento termín v literatuře věnující se mediálním studím používán dvěma způsoby. Obecně jej ale lze

³² TRAMPOTA Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010, s. 35-36.

³³ Tamtéž, s. 36.

³⁴ Tamtéž, s. 36-37.

³⁵ HALLIN, Daniel C. a Paolo MANCINI. *Comparing Media Systems: Three Models of Media and Politics*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004, s. 29.

používat jako odkaz na případy, kdy se mediální organizace vyhýbají institucionálním vazbám na politické skupiny a zároveň se snaží udržet si svou neutralitu, a tedy i vyváženost svého obsahu. V tomto smyslu budou systémy s vnitřním pluralismem vykazovat nižší úroveň politického paralelismu. Naopak systémy s vnějším pluralismem budou vykazovat vyšší úroveň politického paralelismu.³⁶

Někdy bývá vnitřní pluralismus definován také jako odkaz na mediální organizace, které jak svou strukturou, tak i obsahem zastupují v rámci jedné organizace rozmanité politické síly. Tuto skutečnost lze vnímat jako střední stupeň politického paralelismu, kdy se politické rozdělení odráží ve struktuře organizace a zároveň také v obsahu.³⁷

³⁶ HALLIN, Daniel C. a Paolo MANCINI. *Comparing Media Systems: Three Models of Media and Politics*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004, s. 29.

³⁷ Tamtéž, s. 29-30.

1.1.3. Modely politického paralelismu

Hallin a Mancini na základě rozboru vztahů mezi vlastnostmi politického a mediální systému ustavili tři modely identifikované podle geografického výskytu a podle klíčového prvku politického systému. Jde o středomořský neboli polarizovaný pluralitní model, severo/středo evropský model neboli model demokraticko-korporativistický a model severoatlantický či liberální.³⁸ Práce se zabývá pouze Českou republikou, proto je považováno za zbytečné zatěžovat ji popisem všech tří modelů. Zaměří se tedy pouze na model severo/středo evropský, neboli demokraticko-korporativistický, jelikož právě tomuto systému se mediální systém České republiky blíží nejvíce.

Severo/středo evropský model se vyznačuje brzkým rozvojem svobody tisku a novinářského průmyslu s velkými náklady novin. Dále je pro tento model typická tradice vlivného stranického tisku a dalších médií navázaných či organizovaných dalšími sociálními skupinami. Historicky se také vyznačuje vysokou úrovní politického paralelismu, přetrvávající stabilnější vnější pluralitou a silnou tradicí komentářově orientované žurnalistiky, která se mísí s rostoucím důrazem na neutrální profesionalitu a informačně orientovanou žurnalistiku.³⁹

Tento model média chápe jako sociální instituce, za něž stát odpovídá a svoboda tisku existuje společně s relativně silnou státní podporou a regulací médií. V řízení veřejných vysílacích médií se angažují strany a organizované sociální skupiny, avšak i vysílání zpravidla vykazuje silnou míru profesní autonomie. Dnes je pro země, které vykazují znaky tohoto modelu, charakteristický umírněný pluralismus, avšak s větší ideologickou různorodostí než u zemí liberálního modelu, dále konsensuální politika a koncept silného sociálního státu.⁴⁰

Pro země s demokraticko-korporativistickým modelem byla v minulosti typická vysoká míra politického paralelismu, který se vyznačoval sklonem médií vyjadřovat odlišnosti formou stranění a novým sociálním rozdělením, které koexistovalo s intenzivním vývojem masového tisku. Od konce 20. století politické stranění zjevně

³⁸ HALLIN, Daniel C. a Paolo MANCINI. *Comparing Media Systems: Three Models of Media and Politics*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004, s. 69.

³⁹ Tamtéž, s. 74.

⁴⁰ Tamtéž.

oslabilo, ovšem i nadále podstatným způsobem ovlivňuje žurnalistiku, strukturu médií i způsob jejich interakce s dalšími sociálními silami.⁴¹

Dále se u demokraticko-korporativistického modelu setkáváme s koexistencí politického paralelismu a vysoké úrovně žurnalistické profesionalizace. Tato koexistence znamená, že země, jejichž charakter mediálního systému spadá právě do tohoto modelu, sdílejí společné vlastnosti s modelem polarizovaného pluralismu, jako například vysoký stupeň politického paralelismu, stranění, externí pluralitu tisku, ale i některé vlastnosti s liberálním modelem, například silný vývoj mediálních trhů a profesionalismus.⁴²

Co se týče role státu, tak v tomto modelu existuje silná tradice omezení vlivu státní moci na média, jehož jedním z nejdůležitějších projevů je brzký vývoj svobody tisku. Na druhou stranu ale v těchto zemích došlo ve 20. století k rozvoji silné sociální politiky státu a dalších forem aktivní státní intervence a tyto tendence se projeví výrazným angažováním veřejného sektoru v mediální sféře. Právě tato skutečnost odlišuje demokraticko-korporativistický model od liberálního.⁴³

1.1.4. Zařazení českého mediálního systému

Z geografického hlediska bychom mohli český mediální systém zařadit do severo/středo evropského či demokraticko-korporativistického modelu. Dokonce i historický vývoj českých médií vykazuje řadu charakteristických rysů tohoto modelu. Současná podoba českých médií je však zřetelně odlišná. Vývoj českých médií v druhé polovině 20. století byl velmi oslaben historickým nánosem demokraticko-korporativistického modelu, zejména existencí stranického tisku a sféry mocenského vlivu Sovětského svazu, který média podřizoval své kontrole a budoval je jako centralizovaný systém. Tyto ukazatele směřují k charakteristice českého mediálního

⁴¹ HALLIN, Daniel C. a Paolo MANCINI. *Comparing Media Systems: Three Models of Media and Politics*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004, s. 144.

⁴² Tamtéž, s. 145.

⁴³ Tamtéž.

systemu v tomto období spíše ke středomořskému modelu, tedy k modelu polarizovaného pluralismu.⁴⁴

Pokud bychom hovořili o první dekádě 21. století, pravděpodobně bychom se přiklonili k atlantskému, vysoce komercializovanému modelu. Z pohledu nákladovosti tisku by systém českých médií spadal někam mezi jižní model polarizovaného pluralismu a severo/středo evropský model. Z hlediska rodového rozložení každodenních čtenářů novin bychom jej řadili spíše k demokraticko-korporativistickému modelu.⁴⁵

Vzhledem k organizačnímu propojení médií a politických stran je politický paralelismus českých médií zřejmě slabší, než je tomu ve většině systémů středomořského modelu. Aktuálně je organizační propojení médií a politiky spíše výjimkou a z hlediska denního tisku se týká výhradně Haló novin, které jsou stále vydávány komunistickou stranou, avšak na deníkovém trhu nemají nijak silné postavení. V porevolučním vývoji se objevily snahy i jiných politických stran spustit své vlastní deníky. Šlo zejména o titul Denní telegraf, který spoluvlastnila Občanská demokratická strana. V tomto ohledu se tedy česká média také blíží nejvíce demokraticko-korporativistickému modelu.⁴⁶

Z historického hlediska však byly v českém prostředí vazby médií na politické organizace běžnější, a to jak v období první republiky, tak v poválečném období. V druhém případě byl vývoj poznamenán odlišným *modem vivendi* během totalitního režimu, kdy byly deníky spojeny s politickými organizacemi Národní fronty, tedy *Rudé právo* s Ústředním výborem Komunistické strany Československa, *Mladá fronta* se Socialistickým svazem mládeže, *Lidová demokracie* s Československou stranou lidovou a *Svobodné slovo* s Československou stranou socialistickou, což většinou otevřeně proklamovaly na titulní straně. Ovšem z hlediska obsahu těchto deníků nelze hovořit o polarizovaném pluralismu.⁴⁷

⁴⁴ JIRÁK, Jan a Tomáš TRAMPOTA. O vztahu médií a politiky v komparativní perspektivě. In: HALLIN, Daniel C. a Paolo MANCINI. *Systémy médií v postmoderním světě: Tři modely médií a politiky*. Praha: Portál 2008, s. 15-16.

⁴⁵ Tamtéž.

⁴⁶ Tamtéž, s. 19.

⁴⁷ Tamtéž.

V současné době nelze zcela jednoznačně určit, do kterého ze tří modelů Česká republika zapadá, jelikož vykazuje jak znaky demokraticko-korporativistického modelu, tak i některé znaky liberálního modelu. Tento model se podobně jako předchozí vyznačuje časným rozvojem svobody tisku a masovým nákladem tisku, ovšem ne v takovém rozsahu jako u prvního modelu. Dominují zde komerční noviny, politický paralelismus je na nižší úrovni a převládá zde vnitřní pluralita. Je zde také relativně vysoká profesionalizace žurnalistiky, avšak chybí formální organizovanost. Autonomie novinářů je tak omezována zejména komerčními tlaky a převládá zde spíše informačně zaměřená žurnalistika. Je zde také omezena role státu.⁴⁸

1.2. Objektivita médií

Skutečnost, že média denně zasahují do života společnosti, vedla k ustanovení normativních požadavků společnosti ve vztahu k médiím. Jde o určitá očekávání, jak by měla média jednat a jakým způsobem by měla zpracovávat informace. Mezi nejčastější normativní požadavky patří požadavky objektivity, nestrannosti, vyváženosti a informační přesnosti. Právě objektivita je zejména ve vztahu k takzvaným informačním žánrům nejčastějším požadavkem. Z teoretického hlediska však v tomto ohledu bývají sociální teorie médií často velmi skeptické. V následující podkapitole se proto pokusíme požadavky objektivity, nestrannosti a vyváženosti více přiblížit.⁴⁹

Jak již bylo zmíněno, objektivita, vyváženost a nestrannost médií patří mezi nejčastější požadavky, které jsou na zpravodajství v liberálně demokratických společnostech kladeny. Tyto požadavky se vztahují ke způsobu zpracování informací o událostech a konečné podoby zpravodajských obsahů. Na rozdíl od základních principů legitimizujících fungování mediálních systémů, jako je například svoboda projevu, se tyto požadavky netýkají podmínek fungování zpravodajství, ale jejich konkrétních projevů či výstupů.⁵⁰

⁴⁸ HALLIN, Daniel C. a Paolo MANCINI. *Comparing Media Systems: Three Models of Media and Politics*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004, s. 75.

⁴⁹ TRAMPOTA Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010, s. 128.

⁵⁰ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006, s. 143-144.

Tak jako v jiných teoriích, tak i v teorii objektivitě existuje několik přístupů k jejímu vnímání. Z hlediska žurnalistické profese je zastáván názor, že objektivita je možná prostřednictvím dodržení určitých profesních novinářských postupů. V oblasti mediálních studií se na objektivitu nahlíží jako na nedosažitelný ideál, který zastírá subjektivní povahu zpravodajství. V profesním pojetí jde tedy o určitou konvenci zajišťující kvalitu zpravodajství, zatímco v mediálním pojetí jde o součást ideologie dané společnosti.⁵¹

Požadavek objektivitě jako kvalitativního ukazatele zpravodajských obsahů v liberálně demokratických společnostech je tak silný, že se objektivita stala jedním ze základních požadavků kvality zpravodajství vůbec. Z toho důvodu si i mediální studia musela tohoto kritéria začít více všimnout a koncept objektivitě médií zkoumat. V kontextu mediálních studií začala být objektivita vnímána na jedné straně jako užívání faktů a zobrazování reality tak, aby zobrazení co nejvíce korespondovalo s reálným stavem věcí, a na druhé straně jako odkaz k souboru profesionálních postupů, které reportéři používají, aby vytvářeli výpovědi s vysokou mírou pravdivosti.⁵²

Mezi hlavní rysy objektivitě patří osvojení si pozice odstupů a neutrality ve vztahu k předmětu zpravodajství, to znamená, že by měl být vyloučen vliv osobního a subjektivního pohledu novináře. Dalším rysem je absence stranění. Novinář by se tedy měl zdržet jakékoli předpojatosti a ve sporech by se neměl stavět na žádnou ze zainteresovaných stran. Třetím rysem je oddanost přesnosti a pravdivosti a konečně absence skrytých motivů a služby třetím stranám.⁵³

Je ovšem třeba mít na paměti, že novinářská objektivita je úzce spjata s principem svobody, jelikož nezávislost je nezbytnou podmínkou nepředpojatosti a pravdivosti. Na druhou stranu by se dalo argumentovat tím, že svoboda by měla zahrnovat právě i právo novináře stranit a být předpojatý. Další princip, který je s objektivitou úzce spjat, je princip rovnosti, jelikož objektivita vyžaduje nediskriminační postoj k předmětům zpravodajství.⁵⁴

⁵¹ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006, s. 144.

⁵² Tamtéž.

⁵³ MCQUAIL Denis. *McQuail's Mass Media Theory*. London: Sage Publications, 2005. s. 198.

⁵⁴ Tamtéž, s. 199.

Požadavek objektivitý jako kvalitativního ukazatele zpravodajských obsahů v liberálně demokratických společnostech je tak silný, že se objektivita stala jedním ze základních požadavků kvality zpravodajství vůbec. Z toho důvodu si i mediální studia musela tohoto kritéria začít více všimát a koncept objektivitý médií zkoumat. V kontextu mediálních studií začala být objektivita vnímána na jedné straně jako užívání faktů a zobrazování reality tak, aby zobrazení co nejvíce korespondovalo s reálným stavem věcí, a na druhé straně jako odkaz k souboru profesionálních postupů, které reportéři používají, aby vytvářeli výpovědi s vysokou mírou pravdivosti.⁵⁵

Mezi hlavní rysy objektivitý patří osvojení si pozice odstupu a neutrality ve vztahu k předmětu zpravodajství, to znamená, že by měl být vyloučen vliv osobního a subjektivního pohledu novináře. Dalším rysem je absence stranění. Novinář by se tedy měl zdržet jakékoli předpojatosti a ve sporech by se neměl stavět na žádnou ze zainteresovaných stran. Třetím rysem je oddanost přesnosti a pravdivosti, a konečně absence skrytých motivů a služby třetím stranám.⁵⁶

Je ovšem třeba mít na paměti, že novinářská objektivita je úzce spjata s principem svobody, jelikož nezávislost je nezbytnou podmínkou nepředpojatosti a pravdivosti. Na druhou stranu by se dalo argumentovat tím, že svoboda by měla zahrnovat právě i právo novináře stranit a být předpojatý. Další princip, který je s objektivitou úzce spjat, je princip rovnosti, jelikož objektivita vyžaduje nediskriminační postoj k předmětům zpravodajství.⁵⁷

1.2.1. Teoretické přístupy k objektivitě médií

Požadavek objektivitý však nebyl se zpravodajským žánrem spojen vždy a jeho dnešní pojetí je výsledkem historického vývoje. Jedním z často užívaných konceptů pro porozumění objektivitě je koncept Jörgena Westerståhla, který nám představuje ve studii *Objective News Reporting: General Premises*. Z pohledu Westerståhla lze objektivní šíření zpráv nejnázve definovat jako „dodržování určitých norem či pravidel“.

⁵⁵ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006, s. 144.

⁵⁶ MCQUAIL Denis. *McQuail's Mass Media Theory*. London: Sage Publications, 2005. s. 198.

⁵⁷ Tamtéž, s. 199.

Jeho definice vychází z předpokladu, že objektivita souvisí nejen s fakty, ale i s hodnotami, a že fakta mají také hodnotící důsledky.⁵⁸

Podle Briana McNaira lze za požadováním objektivního zpravodajství vidět vliv technologického, ekonomického a filozofického vývoje zvláště v druhé polovině 19. století v anglosaských zemích. V mnohém McNair navazoval na Dana Schillera a jeho dílo *Objectivity and the news*.⁵⁹ Podle Schillera jsou hlavní příčinou pro prosazování objektivitu jako profesního požadavku zpravodajství především komerční důvody. Říká, že čím více je zpravodajská informace vnímána jako obchodovatelná komodita, tím je výhodnější nabídnout produkt s co nejširším dopadem. Pokud by informace stranila některému za subjektů a jiné subjekty znevýhodňovala, mohla by být pro některé potenciální distributory, inzerenty a příjemce zpráv nepřijatelná. Zjednodušeně řečeno tedy objektivní zprávy, které nikomu nestranní, nevyklučují žádnou část z potenciálního publika a mohou být přitažlivé pro všechny typy příjemců.⁶⁰

Podle Guy Tuchmannové je objektivita alibistickým odstoupením médií od popisovaných dějů a nestrannost vede k možnosti distancovat se od zveřejňovaných argumentů a informací poukazováním na jejich zdroje a vyhýbání se potenciálním konfliktům se stranami dotčenými daným tématem. Podle Warrena Breeda může být objektivita vnímána také jako nástroj mediální organizace sloužící ke kontrole novinářů ze strany editorů. Denis McQuail zase poukazuje na to, že objektivita je zároveň praktickým návodem a nástrojem, jak shromažďovat, prezentovat a dokonce přijímat informace.⁶¹

Westerstáhl rozděluje objektivitu na dvě základní složky, a to na faktičnost a nestrannost. Faktičnost se dále skládá z kritérií pravdivosti a relevance, přičemž kritérium pravdivosti postihuje faktickou, věcnou a správnou výpověď s ohledem na její přesnost a úplnost, a kritérium relevance se zaměřuje na to, zda jsou ve zprávě obsaženy

⁵⁸ WESTERSTÄHL, Jürgen. Objective News Reporting: General Premises. *Communication Research*. London: Sage Publications, 1983. [online]. Vol. 10, no. 3, s. 403. [cit. 04.04.2014] Dostupné z: <http://crx.sagepub.com/content/10/3/403>

⁵⁹ SCHILLER, Dan. *Objectivity and the news*. Michigan: University of Pennsylvania Press, 1981.

⁶⁰ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006, s. 145.

⁶¹ TRAMPOTA Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010, s. 129.

všechny podstatné informace a všichni aktéři, kteří jsou pro událost relevantní. Součástí kritéria relevance je také hodnocení, zda je zpráva pro publikum užitečná.⁶²

Nestrannost si na rozdíl od faktičnosti všímá pouze toho, jak jsou informace ve zprávě zpracovány, zda není pohled ve zpravodajství zkreslený a zda dostali všichni aktéři události stejnou možnost se k ní vyjádřit. Dílčími kritérii nestrannosti jsou kritérium vyváženosti a kritérium neutrální prezentace, přičemž vyváženost postihuje rovný či poměrný přístup aktérů do zpráv a neutrální prezentace nehodnotící zpracování zpráv a absence hodnotících prvků.⁶³

Objektivita zpráv je vždy relativní, což je dáno nevyhnutelným sklonem zpravodajství k zohledňování historického, sociálního, ekonomického a kulturního kontextu společnosti, ve které jsou zakořeněny. Zprávy v mediálním systému určité země musejí do jisté míry stranit ve smyslu reflexe základních hodnot a aktuálních sympatií populace, jelikož v opačném případě by pro publikum vymizela důvěryhodnost média. To se však nejčastěji projevuje u zahraničního zpravodajství, jelikož to je vždy vkládáno do hodnotového rámce domácí kultury.⁶⁴

Požadavek vyváženosti se obecně stává problémem při informování o nějakém konfliktu, do kterého je zapojeno více stran. Vyváženost může být měřena porovnáním prostoru, který je věnován každé ze stran konfliktu, například absencí argumentů jedné ze stran, jejich stanovisek nebo hodnocením pozitivní či negativní perspektivy jedné ze stran. To, do jaké míry je požadavek vyváženosti zásadní, úzce souvisí s tím, zda se jedná o zrcadlení nějaké události nebo nezávislé informování o události. Pokud jsou do konfliktu zapojeny více než dvě strany, stává se požadavek na vyváženost mnohem složitějším a to i v případě, že se jedná pouze o zrcadlení událostí. Teoreticky tak může být obtížné stanovit, které ze stran by se měly dožadovat prostoru pro vlastní názor.⁶⁵

Platnost jednoduché klasifikace pozitivního, negativního či neutrálního pohledu na jednotlivé strany bývá často zpochybňována. Tyto pohledy se nejčastěji nacházejí

⁶² WESTERSTÄHL, Jörgen. Objective News Reporting: General Premises. *Communication Research*. London: Sage Publications, 1983. [online]. Vol. 10, no. 3, s. 415-416. [cit. 04.04.2014] Dostupné z: <http://crx.sagepub.com/content/10/3/403>

⁶³ Tamtéž, s. 417-420.

⁶⁴ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006, s. 147.

⁶⁵ WESTERSTÄHL, Jörgen. Objective News Reporting: General Premises. *Communication Research*. London: Sage Publications, 1983. [online]. Vol. 10, no. 3, s. 418. [cit. 04.04.2014] Dostupné z: <http://crx.sagepub.com/content/10/3/403>

v nepřímé řeči či v komentářích, ale také popisu aktuálního průběhu událostí. V případě prvních dvou kategorií jsou obtížnosti moderovány. Klasifikace se stává ještě více obtížnou, když klasifikace zvýhodňuje či znevýhodňuje jednu ze zainteresovaných stran.⁶⁶

Neutrální prezentace znamená, že zpráva nemůže být reportérem vytvořena tak, aby do ní byla vložena vlastní identifikace. Tento požadavek je aplikovatelný pouze čistě na zpravodajství. Pokud je tedy například vykreslována ostrá kritická úvaha jedné strany vůči druhé, může být nezbytné vložení prohlášení v tom smyslu, že se jedná o stanovisko druhé strany a nikoliv reportéra. Tento požadavek je pak snadné odhalit a hodnotit.⁶⁷

1.2.2. Zkoumání objektivit médií

V ideálním případě by mělo zkoumání objektivit probíhat tak, že bychom měli mít možnost porovnat událost samotnou tak, jak skutečně probíhala s jejím mediálním zpracováním. Takovou možnost však máme jen zřídka, proto je objektivita častěji zkoumána na základě výzkumu mediálních obsahů.⁶⁸

Základem objektivního měření hodnotového znaménka v textech položila práce Osgooda et al. *The Measurement of Meaning* o hodnotící struktuře významu v jazyce. Podstatou tohoto přístupu je identifikace významu často opakovaných slov, tedy jejich relativní kladná a záporná váha, a zaznamenání rozsahu, ve kterém jsou slova sémanticky spojena s příslušnými hodnocenými objekty, jako jsou například političtí aktéři ve zprávách.⁶⁹

Požadavek objektivit může být v oblasti výzkumu aplikován na různé úrovně a může být zkoumán různými způsoby. Nejčastěji se zkoumá porovnáváním prostoru a času věnovaného jednotlivým úhlům pohledu na dané téma a na jednotlivé politické

⁶⁶ WESTERSTÄHL, Jörgen. Objective News Reporting: General Premises. *Communication Research*. London: Sage Publications, 1983. [online]. Vol. 10, no. 3, s. 419-420. [cit. 04.04.2014] Dostupné z: <http://crx.sagepub.com/content/10/3/403>

⁶⁷ Tamtéž, s. 420.

⁶⁸ TRAMPOTA Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010, s. 130.

⁶⁹ MCQUAIL Denis. *McQuail's Mass Media Theory*. London: Sage Publications, 2005, s. 352.

směry či strany. Může být měřena jako interní vyváženost v rámci jedné zprávy nebo většího celku. Pro vyváženost je důležitá otázka výběru, tedy kdo a co se ve zprávě objevuje a v jakém pořadí, a také propojení subjektů s určitými přímými či nepřímými pozitivními či negativními asociacemi.⁷⁰

Nejčastěji užívanou metodou zkoumání objektivity je posuzování, zda mediálně zpracované akce, události nebo fakta odrážejí příznivě nebo nepříznivě jednu ze stran, pozic, nebo politických uskupení kontroverzního tématu. Další oblíbenou možností, jak zkoumat nestrannost, je zkoumání rozsahu a četnosti využitých informačních zdrojů. Absence určitých zdrojů pak může indikovat jednostrannou definici problému. Pro analýzu hodnotící roviny textu lze také využít sémantickou rovinu výpovědi, a to tak, že rozdělíme text do analytických jednotek, nukleárních vět a identifikujeme tři hlavní slovní útvary, tedy hodnocené objekty, hodnotící slova a konektory, které předchozí dva útvary spojují. Na základě tohoto přístupu pak můžeme vypracovat „sítě oblíbenosti a antipatií.“⁷¹

⁷⁰ TRAMPOTA Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010, s. 132-133.

⁷¹ Tamtéž, s. 133.

2. CHARAKTERISTIKA ZKOUMANÉHO PROSTŘEDÍ

Skutečnost, že mediálně-politický paralelismus je patrný v mediálních obsazích, ve vlastnictví médií, ve vztazích novinářů, vlastníků a manažerů, a ve čtenářích, zdánlivě naznačuje, že v rámci výzkumu politického paralelismu není třeba věnovat pozornost samotnému politickému spektru, ale spíše analýze šíření politického vlivu médií mezi publikum. Pro tento výzkum se však oba tyto předpoklady stávají diskutabilními. Aby bylo možné posoudit, zda je politický vliv médií paralelní s politickým spektrem, je třeba ujasnit podobu politického spektra ve zkoumaném prostředí.⁷² Z toho důvodu je tato kapitola věnována charakteristice zkoumaného prostředí, tedy charakteristice zkoumaných deníků a stručné charakteristice politických stran a jejich profilaci na politickém spektru.

Nelze však z výzkumu zcela vyloučit preference publika, v případě tohoto výzkumu preference čtenářů, a to z toho důvodu, že doposud není zcela zřejmé, který z jevů se objevil jako první, zda to byla politická polarizace médií s předdefinovaným ideologickým směřováním, nebo šlo spíše o reakci na ideologické zaměření čtenářů. Proto je zde vhodné uvést také politickou profilaci čtenářů zkoumaných deníků.⁷³

2.1. Denní tisk v České republice

2.1.2. Vývoj denního tisku

V minulosti jsme se mohli v oblasti tisku setkat se zásahy státu, jelikož ten v mnoha zemích vlastnil mimo vysílací zařízení také zpravodajské agentury či deníky, a to buď přímo, nebo prostřednictvím organizací, které byly majetkem státu. V mnoha zemích existovala také finanční podpora tisku, ať už přímá, jako například slevy na poštovním, poplatcích, nebo prostřednictvím nižší sazby DPH, nebo nepřímá, určená zpravodajské organizaci nebo jednotlivým novinářům.⁷⁴

⁷² BODRUNOVA Svetlana S. *Media-Political Parallelism as an Indicator in Studying Mediocracy*. In: *WAPOR's Annual Conference 2012 in Hong Kong a Groundbreaker* [online]. Hong Kong: University of Hong Kong. [cit. 04.04.2014]

Dostupné z: <http://wapor2012.hkpop.hk/doc/papers/ConcurrentSessionsI/IF/IF-4.pdf>

⁷³ Tamtéž.

⁷⁴ HALLIN, Daniel C., MANCINI, Paolo. *Comparing Media Systems: Three Models of Media and Politics*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004, s. 43.

Jak již bylo zmíněno v teoretické části, Hallin a Mancini na základě rozboru vztahů mezi vlastnostmi politického a mediální systému ustavili tři modely, identifikované podle geografického výskytu a podle klíčového prvku politického systému. Jde o středomořský neboli polarizovaný pluralitní model, severo/středo evropský neboli model demokraticko-korporatistický a model severoatlantický či liberální.⁷⁵

2.1.3. Charakteristika zkoumaných deníků

Jednotlivé deníky, zkoumané v této diplomové práci můžeme umístit na pomyslné ose pravice-levice z hlediska struktury čtenářů. Dle výzkumu provedeného na konci roku 2012 společností Median se nejvýrazněji napravo profiloval deník Hospodářské noviny. K orientaci napravo od středu se tehdy přihlásilo přibližně 40% jejich čtenářů. Tato pravicová orientace deníku může být způsobena jeho zaměřením na ekonomickou tematiku. Ze všeobecných titulů se nejvíce napravo řadí čtenáři Mladé fronty Dnes s necelými 40% čtenářů. Lidové noviny se drží středu politického spektra, ale stále inklinují z pohledu orientace čtenářů spíše doprava. Ke středo-levicové straně spektra pak z hlediska čtenářů patří deník Právo. Přičemž poměr středově a levicově orientovaných čtenářů je přibližně jedna ku jedné.⁷⁶

Následující stručný přehled vývoje zkoumaných deníků byl sestaven na základě informací získaných z knihy *Dějiny českých médií* od autorů Petra Bednaříka, Jana Jiráka a Barbary Köpplové a informací uvedených na internetových stránkách vydavatelů jednotlivých deníků.⁷⁷

⁷⁵ HALLIN, Daniel C., MANCINI, Paolo. Comparing Media Systems: Three Models of Media and Politics. Cambridge: Cambridge University Press, 2004, s. 69.

⁷⁶ Mediaguru. [online]. PHD, a.s., c2014, 28.06.2013. [cit. 08.05.2014].

Dostupné z: http://www.mediaguru.cz/2013/06/deniky-podle-politickeho-nazoru-ctenaru-zmeni-mapu-babis/#.U3FuoYF_uHj

⁷⁷ BEDNAŘÍK Petr a Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: Od počátku do současnosti*. Praha: GRADA, 2007.

Mladá fronta Dnes

Mladá fronta vznikla těsně po druhé světové válce, v květnu roku 1945 jako mládežnický deník. Stala se tak ústředním deníkem Československého, později Socialistického svazu mládeže a její náklad až do roku 1968 rostl. Ovšem po invazi sovětských vojsk se její náklad poměrně výrazně snížil, a to i přesto, že byla stále vydávána svazem mládeže.

Hned po 17. listopadu 1989 se i v Mladé frontě projevila redakční nezávislost denního tisku. V roce 1990 byl deník převeden pod vydavatelství Mladá fronta a následně začal vycházet pod současným názvem Mladá fronta Dnes. V současné době je list vydáván mediální společností Mafra, která je od poloviny roku 2013 vlastněna společností úspěšného podnikatele Andreje Babiše, Agrofert Holding.

Lidové noviny

Lidové noviny jsou nejdéle vycházejícím deníkem v českých zemích. Jsou vydávány již od 1893 a byly působištěm mnoha významných českých spisovatelů. V období první republiky byly noviny orgánem Hradu, zejména pak prezidentů Tomáše Garrigue G. Masaryka a Edvarda Beneše a staly se tak velmi politickým listem. Po druhé světové válce v důsledku komunistického režimu musely noviny vycházet pod názvem Svobodné noviny. Ani to však komunistům nezabránilo vydávání deníku v roce 1952 zcela pozastavit. Znovu začaly být Lidové noviny legálně vydávány až v roce 1990. Od roku 2010 jsou noviny vydávány stejně jako Mladá fronta Dnes společností Mafra, která je, jak již bylo zmíněno v současné době majetkem společnosti Agrofert Holding.

Právo

Deník Právo začala vydávat v roce 1920 komunistická strana pod názvem Rudé právo, po odtržení od deníku vydávaného sociálními demokraty Právo lidu. V roce 1948 se tyto dva deníky spojily a vycházely dále pouze pod názvem Rudé právo. Do roku 1989 se jednalo o deník s nejvyšším nákladem a bylo klíčovým prostředkem komunistické propagandy.

V roce 1990 se majitelem deníku stala společnost Borgis, která je jejím vlastníkem dodnes. V téže roce byl z deníku odstraněn podtitul „Deník KSČ“, který byl nahrazen obecným titulem „levicový list“. Transformace deníku byla dokončena v roce 1995, kdy byl deník přejmenován pouze na Právo a začal se označovat za „nezávislé noviny.“

Hospodářské noviny

Hospodářské noviny vycházejí jako deník od roku 1990, kdy byla založena také společnost *Economia*, která jej vydává. Na rozdíl od zbylých zkoumaných deníků jsou Hospodářské noviny specificky zaměřeny, a to na ekonomiku a politiku, jak napovídá samotný název.

2.2. Charakteristika politických stran

2.2.1. Politické spektrum České republiky

Pravo-levé dělení politických stran se jeví jako velmi nosné a užitečné. Někteří politologové sice namítají, že tento systém dělení je již zastaralý a postrádá smysl, avšak zaznívají i názory, které poukazují na schopnosti průměrného voliče hodnotit politické strany a svou politickou příslušností z hlediska příslušnosti k levici, pravici či středu. Ke stejnému poznání dospěla i řada českých sociologů a výzkumných institucí, které se této problematice intenzivně věnují, například STEM či Sociologický ústav Akademie věd ČR.⁷⁸

Při charakteristice pravo-levého politického spektra práce vychází z výzkumu provedeného Romanem Chytilkem a Otto Eiblem v roce 2008 a publikovaného v roce 2011. Tento výzkum využívá hodnocení dle parametru ekonomického zaměření strany, tedy ekonomická levice vs. ekonomická pravice. Z tohoto výzkumu vyplývá, že český politický prostor je velmi diferencovaný, ovšem nenajdeme v něm žádné radikální

⁷⁸ ŠIMONÍK, Pavel. Politické spektrum v České republice: Český volič mezi pravici a levici. *Sociologický časopis*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 1996. [online]. Roč. 32, č. 4, s. 458. [cit. 24.04.2014]. Dostupné z: http://sreview.soc.cas.cz/uploads/996de55c96dfdccaf824f5b450b753a03fbbcd7_284_457SIMON.pdf

strany, a to ani na levé ani na pravé straně politického spektra. Dle tohoto výzkumu bychom Občanskou demokratickou stranu (ODS) zařadili na pomyslné pravo-levé politické ose na pravý střed, Křesťanskou a demokratickou unii – Československou stranu lidovou (KDU-ČSL) Stranu zelených (SZ) na střed, a to částečně napravo od středu a částečně nalevo, Českou stranu sociálně demokratickou (ČSSD) nalevo od středu a Komunistickou stranu Čech a Moravy (KSČM) nalevo.⁷⁹

Kromě výše zmíněných politických stran se práce ve výzkumu věnuje i dalším politickým stranám a hnutím, které po roce 2008 v České republice vznikly. Konkrétně se jedná o tyto politické subjekty: TOP 09, hnutí ANO, bude líp! (ANO) a hnutí Úsvit přímé demokracie Tomia Okamury (Úsvit). Je tedy otázkou kam tyto politické strany na pomyslné pravo-levé politické ose zařadit. Mezi politology a českými výzkumníky také nepanuje jasná shoda, obzvláště co se týče nově vzniklých politických hnutí před volbami v loňském roce. Politickou stranu TOP 09 lze v celku s jistotou zařadit napravo od středu a to vzhledem ke skutečnosti, že sama sebe označuje za konzervativní stranu a její ekonomická politika se blíží spíše pravicovým hodnotám. U politického hnutí ANO, a stejně tak i u politického uskupení Úsvit, je zařazení velmi složité a prozatím nejsou dostupné výzkumy, které by tyto strany na osu pravice-levice zařadily. Dle politologa Tomáše Lebedy tyto strany nemají jasný ideový profil.⁸⁰ Z ekonomického pohledu by se však po porovnání jejich programů s programy již ustálených a dříve zkoumaných politických stran dalo usuzovat, že se obě uskupení řadí ke středové politice, či mírně nalevo od středu.

⁷⁹ CHYTÍLEK, Roman a Otto EIBL. České politické strany v politickém prostoru. *Sociologický časopis*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2011. [online]. Roč. 47, č. 1, s. 79. [cit. 24.04.2014]. Dostupné z: http://sreview.soc.cas.cz/uploads/f1ae0a019d5f66f07fe180527dd713d957d93b8b_ChytilekEibl%20SC%201-2011.pdf

⁸⁰ LEBEDA, Tomáš. Babiš jede, ale nemá s kým. *Právo*. 22.10.2103, s. 1.

3. STANOVENÍ VÝZKUMU

Cílem diplomové práce je zjištění zastoupení vybraných politických stran v obsahu vybraného českého denního tisku a následné hodnocení systému tiskových médií z pohledu teorie politického paralelismu a vyrovnanosti médií. Pro výběr metodologie výzkumu byla využita kniha *Metody výzkumu médií* od autorů Tomáše Trampoty a Martiny Vojtěchovské.⁸¹ Pro stanovení výzkumu a výzkumných otázek bylo využito již dříve uskutečněných zahraničních studií s obdobnou tematikou.

Práce se zaměřuje na výzkum mediálního obsahu a to z toho důvodu, že jde o nejviditelnější a nejpřístupnější výpověď o fungování masové komunikace. Při zkoumání mediálního obsahu je však třeba rozlišovat mezi významem a sdělením. Sdělení v jeho tištěné či jiné podobě můžeme zkoumat přímo a lze ho tedy považovat za pevné, zatímco významy sdělení jsou do textu vloženy jejich původci, nebo jsou v nich vnímány publikem, z čehož plyne, že jsou pomíjivé a nestálé. Je nutné podotknout, že neexistuje žádná souvislá teorie mediálního obsahu a nepanuje ani obecná shoda ohledně analytických metod, které by byly k jeho zkoumání nejvhodnější.⁸²

Cílem práce je na základě porovnání zastoupení jednotlivých politických stran v jednotlivých zkoumaných denících, zařadit tyto deníky na pomyslnou osu pravice-levice. Zařazení na tuto osu bude hodnoceno jak z pohledu rozdělení spektra politických stran, tak z pohledu profilace čtenářů jednotlivých deníků. Politické spektrum České republiky, bylo již blíže popsáno výše v kapitole č. 2. Dle toho bychom zkoumané politické strany na ose pravice-levice řadili zleva doprava následovně: KSČM, ČSSD, SZ, ANO, Úsvit, KDU-ČSL, TOP 09 a ODS. Z pohledu politické profilace čtenářů jednotlivých deníků, která byla také uvedena výše v kapitole č. 2., bychom deníky mohli na pomyslné ose pravice-levice, zařadit zleva doprava následovně: Právo, Lidové noviny, Mladá fronta Dnes a Hospodářské noviny.

V konečné fázi se práce okrajově zaměří i na možný důsledek zastoupení jednotlivých politických stran ve zkoumaných denících a přístup jejich představitelů do těchto deníků, a to porovnáním výskytu politických stran napříč všemi deníky. Tyto hodnoty pak porovná paralelně s výsledky voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu

⁸¹ TRAMPOTA Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010.

⁸² MCQUAIL Denis. *McQuail's Mass Media Theory*. London: Sage Publications, 2005, s. 338.

České republiky v roce 2013, které dopadly následovně:⁸³ ČSSD 20 %, ANO 19 %. KSČM 15 %, TOP 09 12 %, ODS 8 %, Úsvit 7 %, KDU-ČSL 7 %, a SZ 3 % která jako jediná ze zkoumaných politických stran nepřekročila pětiprocentní hranici získaných hlasů potřebnou pro vstup do Poslanecké sněmovny.

3.1. Výběr metodologie

Pro daný výzkum byla zvolena srovnávací metoda a metoda kvantitativní obsahové analýzy. Srovnávací přístup byl zvolen z toho důvodu, že jej lze použít jak pro porovnání systému více zemí, tak i pro výzkum pouze v jedné zemi. Jednou z nejužívanějších metod v komparativním kontextu je právě obsahová analýza. V rámci jedné země, či jednoho mediálního systému tak mohou být systematicky srovnávány obsahy, což umožňuje porovnat a následně popsat podobnosti a rozdílnosti v pokrytí daného tématu ve vybraných médiích. Právě tímto způsobem probíhají klasické studie, zkoumající politické symboly v seriózním tisku.⁸⁴

Zkoumání mediálních obsahů je prezentováno Berelsonovou kvantitativní obsahovou analýzou. Pro kvantitativní metody je charakteristická vysoká míra standardizace. Průběh sběru dat tak probíhá u všech zkoumaných vzorků shodně. Tento typ výzkumu vychází z měření proměnných, zkoumání frekvence jejich výskytu a jejich kategorizaci. Díky užívání statistiky a číselných údajů je možné ji hodnotit jako velmi přesnou s přesvědčivými výsledky. Výhodou tohoto typu výzkumu je jeho přenositelnost a aplikovatelnost, což právě umožňuje provádět komparativní výzkumy mezi různými médii.⁸⁵

Kvantitativní metoda vychází z pozitivistické tradice, což vede k redukci reality na počítatelné jevy. Tato tradice považuje sociální realitu za něco, co existuje nezávisle na výzkumníkovi, a je možné ji rozložit na prvky. Předpokládá také, že je možné ji následně použít i v jiných výzkumech, za předpokladu dosažení shodných výsledků.

⁸³ Zaokrouhleno na jednotky. Zdroj Volby.cz. [online]. Český statistický úřad, c2013. [cit. 24.04.2014] Dostupné z: <http://www.volby.cz/pls/ps2013/ps2?xjazyk=CZ>

⁸⁴ KLEINSTEUBER, Hans J. Comparing Mass Communication Systems. In: ESSER, Frank a Barbara PFETCH (eds.). *Comparing Political Communication: Theories, Cases and Challenges*. New York: Cambridge University Press, 2004, s. 68-69.

⁸⁵ TRAMPOTA Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010, s. 16-17.

Tato metoda se však setkává i s kritikou, která poukazuje na skutečnost, že je schopna nabídnout tvrdá data, podíly a závislostní vztahy mezi zkoumanými kategoriemi, avšak není schopna poskytnout vysvětlení proč tomu tak je, a co to znamená.⁸⁶

Další nevýhodou kvantitativní obsahové analýzy je, že sebraná data vyvolávají představu objektivní skutečnosti, ačkoli jsou výsledkem kategorizačního systému vystavěného výzkumníkem a mohou tedy být ovlivněna názorem výzkumníka byť jen v tom ohledu, jak jsou jednotlivé proměnné kategorizovány. To má zásadní vliv na konečný výsledek. I přes tyto nedostatky je však dobře a s rozmyslem prováděná kvantitativní obsahová analýza přínosným prostředkem pro hodnocení mediálních obsahů a přináší určitý popis mediálních sdělení.⁸⁷

3.2. Stanovení výzkumu

Výzkum byl stanoven na základě několika vybraných výzkumů, které proběhly v zahraničí. Jedním z těchto výzkumů je studie Keitha Kenneye and Chrise Simpsona *Was Coverage of the 1988 Presidential Race by Washington's Two Major Dailies Biased?*, publikovaná v roce 1993 v *Journalism & Mass Media Quarterly*. Tato studie zkoumala prostřednictvím kvantitativní obsahové analýzy, zda bylo mediální pokrytí událostí souvisejících s prezidentskou kampaní ve Spojených státech americkým v denících Washington Post a Washington Times vyvážené. Výzkumem bylo zjištěno, že pokrytí v obsahu Washington Post bylo vyvážené a neutrální, zatímco Washington Times upřednostňovaly Republikánského kandidáta. To bylo vyhodnoceno na základě zjištění, že více než jedna třetina titulků a zpráv upřednostňovala právě kandidáta Republikánů.

Další studií, ze které práce vychází je studie Fredericka Fica a Williama Cota *Fairness and Balance in the Structural Characteristics of Newspaper Stories on the 1996 Presidential Election* publikovaná v roce 1999 v periodiku *Journalism & Mass Communication Quarterly*. Tato studie zkoumala obsah devíti největších Michiganských deníků. Výzkum se zaměřil na to, jak byla v těchto denících pokryta prezidentská kampaň z pohledu strukturální charakteristiky zpráv. Studie se zaměřovala

⁸⁶ TRAMPOTA Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010, s. 18.

⁸⁷ Tamtéž, s. 110.

především na to, jaký prostor byl jednotlivým kandidátům v rámci jednotlivých zpráv věnován, na velikost článků, zdroje zpráv, přístup kandidátů do zpráv a zda se ve zprávách vyskytovala charakteristika kandidátů.⁸⁸

Cílem práce je potvrdit či vyvrátit tyto hypotézy:

H1: Postavení českého denního tisku na ose pravice-levice je paralelní s postavením politických stran na této ose.

H2: Postavení českého denního tisku na ose pravice-levice je paralelní s politickou profilací čtenářů těchto zkoumaných deníků.

H3: Výsledky voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky jsou paralelní s prostorem věnovaným jednotlivým politickým stranám ve zpravodajských rubrikách zkoumaných deníků.

Pro potvrzení či vyvrácení hypotéz, si výzkum stanovuje šest výzkumných otázek:

VO1: Jaký podíl odkazů byl věnován jednotlivým politickým stranám v jednotlivých denících?

VO2: Jaký podíl celostránkových a delších zkoumaných článků v jednotlivých denících byl věnován pouze jedné z politických stran?

VO3: Která z politických stran se v jednotlivých denících objevovala nejčastěji na prvním místě v člancích na titulní straně?

VO4: Která z politických stran se objevovala nejčastěji v titulku zpráv v jednotlivých denících?

⁸⁸ FICO, Frederick a William COTE. Fairness and Balance in the Structural Characteristics of Newspaper Stories on the 1996 Presidential Election. *Journalism & Mass Communication Quarterly*. London: Sage Publications, 1999. [online] Vol. 76, no. 1. [cit. 04.04.2014]. Dostupné z: <http://jmq.sagepub.com/content/76/1/124>

VO5: V jakém poměru byl jednotlivým politickým stranám umožněn přímý přístup do jednotlivých deníků prostřednictvím přímé citace některého z představitelů dané politické strany?

VO6: Informují jednotlivé deníky o jednotlivých politických stranách spíše pozitivně, negativně, nebo neutrálně?

Východiskem pro stanovení výzkumného vzorku byla studie Jespera Strömbäcka a Daniela V. Dimitrova *Political and Media Systems Matter: A Comparison of Election News Coverage in Sweden and the United States*, publikovaná v roce 2006 v odborném časopise *The Harvard International Journal of Press/Politics*.⁸⁹ Tato studie porovnává zpravodajské pokrytí volební kampaně ve třech Švédských zpravodajských denících, v období celostátních voleb v roce 2002 a třech amerických zpravodajských denících v období prezidentských voleb v roce 2004. V obou případech se jednalo o celostátní deníky. Ve Spojených státech to byly *New York Times*, *Washington Post* a *USA Today*. Deníky vybranými ve Švédsku byly *Dagen Nyheter*, *Svenska Dagbladet* a *Aftonbladet*. Ve výzkumu se věnují třem týdnům před volbami.

Základním souborem pro výzkum je zkoumané období, které se odvíjí od termínu voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, které proběhly ve dnech 25. - 26. října 2013. Důvod pro volbu časového rámce v období konání celostátních voleb byl vysvětlen v úvodu diplomové práce. Konkrétně se výzkum vymezuje na období čtyř týdnů před volbami a jeden týden po volbách, tedy od 30. září 2013 do 3. listopadu 2013, přičemž byl zkoumán každý den, kdy zkoumané deníky vycházejí.

Jako výběrový soubor byly zvoleny celostátní deníky, které lze v českém prostředí označovat jako seriózní tisk. Konkrétně se jedná o deníky Mladá fronta Dnes, Právo, Lidové noviny a Hospodářské noviny. Tyto deníky byly vzhledem k teorii mediálně politického paralelismu vybrány také z toho důvodu, že postihují spektrum

⁸⁹ STRÖMBÄCK, Jesper a Daniela V. DIMITROVA. *Political and Media Systems Matter: A Comparison of Election News Coverage in Sweden and the United States*. *The Harvard International Journal of Press/Politics*. London: Sage Publications, 2006. [online]. Vol. 11, no. 4, s. 131-147. [cit. 29.03.2014].

Dostupné z: <http://hij.sagepub.com.ezproxy.is.cuni.cz/content/11/4/131.full.pdf+html>

médií na ose pravice-levice, přičemž toto rozdělení vychází z politické orientace čtenářů jednotlivých deníků, jak je uvedeno v kapitole *Charakteristika zkoumaného prostředí*.

Jako zdroj článků byl použit mediální archiv Newton Media SEARCH, který poskytuje přístup k plnému znění zpráv tištěných periodik. Ve vybraných denících jsou zkoumány pouze rubriky věnující se zpravodajství, a to z toho důvodu, že je velmi nepravděpodobné, že by byly české politické strany diskutovány v jiné rubrice, a pokud ano tak v souvislosti, která není pro cíl tohoto výzkumu podstatná. V jednotlivých denících byly tedy zkoumány následující rubriky:

- Mladá fronta Dnes: Titulní strana a Z Domova
- Právo: Titulní strana a Zpravodajství
- Lidové noviny: Titulní strana a Domov
- Hospodářské noviny: Titulní strana, Téma a Česko

Z politických stran se práce věnuje těm stranám, které ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky získaly více než tři procenta z celkového počtu hlasů. Konkrétně se jedná o Českou stranu sociálně demokratickou (ČSSD), Občanskou demokratickou stranu (ODS), TOP 09, Křesťanskou a demokratickou unii – Československá strana lidová (KDU-ČSL), Strana zelených (SZ), Komunistickou stranu Čech a Moravy (KSČM), politické hnutí ANO, bude líp a hnutí Úsvit přímé demokracie Tomia Okamury.

S ohledem na zkoumané politické strany byly zprávy vybírány na základě vyhledávání předdefinovaných frází, které charakterizovaly každou ze zkoumaných politických stran. Byly použity následující fráze:

- Vyhledávání zmínek o ČSSD: *ČSSD OR sociální demokracie OR sociální demokraté*

- Vyhledávání zmínek o ODS: *ODS OR občanská demokracie OR občanští demokraté*
- Vyhledávání zmínek o TOP 09: *TOP 09 OR Topka*
- Vyhledávání zmínek o KDU-ČSL: *KDU-ČSL OR křesťanská demokracie OR lidovci*
- Vyhledávání zmínek o KSČM: *KDČM OR komunisté OR komunistická strana*
- Vyhledávání zmínek o SZ: *SZ OR Strana zelených OR zelení*
- Vyhledávání zmínek o ANO: *ANO OR hnutí ANO OR Babišovci*
- Vyhledávání zmínek o Úsvitu: *Úsvit OR Okamurovci*

Kódovací jednotkou, či jednotkou měření, byl stanoven článek, ve kterém byla zmíněna alespoň jedna ze zkoumaných politických stran.

3.3. Kódovací kniha

Na základě stanoveného cíle práce a výzkumných otázek byla vytvořena kódovací kniha, která sloužila pro sběr dat potřebných pro kvantitativní obsahovou analýzu výběrového souboru. Vzorem pro sestavení kódovací knihy byla jedna ze zahraničních studií, ze kterých práce vychází. Konkrétně se jedná o studii od Keitha Kenneyho a Chrise Simpsona *Was Coverage of the 1988 Presidential Race by Whashington's Two Dailies Biased?* publikovaná v roce 1993 v *Journalism & Mass Communication Quarterly*.⁹⁰ Kódovací kniha byla sestavena v programu Microsoft Office Excel. Program byl zvolen z důvodu přehlednosti a možnosti analýzy dat

⁹⁰ KENNEY Keith a Chris SIMPSON. Was Coverage of the 1988 Presidential Race by Whashington's Two Dailies Biased? *Journalism & Mass Communication Quarterly*. London: Sage Publications, 1993. [online]. Vol. 70, no. 2, s. 345-355. [cit. 15.04.2014]
Dostupné z: <http://jmq.sagepub.com/content/70/2/345>

prostřednictvím dostupných funkcí a následného vytvoření grafů, které přehledně informují o výsledcích výzkumu.

První zkoumanou hlavní proměnou (P1) bylo médium, ve kterém se článek vyskytuje. Hodnotami této proměnné byly Mladá fronta Dnes (1), Právo (2), Lidové noviny (3) a Hospodářské noviny (4). Důvodem stanovení této proměnné byla potřeba zjištění, jak jednotlivé deníky informovaly o jednotlivých politických stranách.

Další hlavní proměnnou (P2) byla stanovena pozice článku v rámci média, aby mohlo být zjištěno, zda byl výskyt jednotlivých politických stran na titulní stránce jednotlivých deníků vyrovnaný. Vedlejšími proměnnými byly titulní strana (P21) a jiná strana (P22), přičemž tyto proměnné nabývaly hodnoty 1 – článek se vyskytuje, 0 – článek se nevyskytuje.

Vyrovnanost prostoru věnovaného jednotlivých politických stran byla zkoumána také na základě velikosti článků. Další hlavní proměnnou tedy byla stanovena velikost článku (P3). K této proměnné byly také stanoveny dvě vedlejší proměnné, a sice článek má méně než 3000 znaků (P31) a článek má 3000 znaků a více (P32). Obě tyto proměnné nabývaly hodnoty ano – 1, ne – 0.

Dále byly hlavními proměnnými stanoveny jednotlivé politické strany. ODS (P4), ČSSD (P5), TOP 09 (P6), ANO (P7), KDU-ČSL (P8), KSČM (P9), Úsvit (P10), SZ (P11). U každé z těchto proměnných pak byly zkoumány vedlejší proměnné, na jejichž základě byl pak hodnocen přístup jednotlivých politických stran do zpráv daného média, a to jak o jednotlivých stranách zkoumaná média informují. Vedlejšími proměnnými tedy byly⁹¹:

- Politická strana se vyskytuje v názvu článku (PX1): hodnoty 1 – ano, 0 – ne.
- Politická strana se vyskytuje v článku (PX2): hodnoty 1 – ano, 0 – ne.
- Článek se věnuje pouze jedné politické straně (PX3): hodnoty 1 – ano, 0 – ne. Mezi tyto články byly zařazeny rozhovory a ty články, které se věnovaly dění týkajícího se přímo konkrétní politické strany.

⁹¹ Písmeno X uvedené u jednotlivých proměnných je v kódovací knize nahrazeno číslem dané politické strany.

- Počet zmínek o politické straně v článku (PX4): hodnota odpovídá počtu zmínek názvu konkrétní politické strany v článku
- Politická strana zmíněna v článku jako 1. – 8. (PX5): hodnoty 1-8, dle toho v jakém pořadí byly politické strany v článku zmíněny
- O politické straně bylo informováno pozitivně (PX6): hodnoty 1 – ano, 0 – ne. Pozitivní informování bylo určeno dle toho, zda byla daná politická strana v článku zmíněna v souvislosti s pozitivní událostí a byla použita v souvislosti s hodnocením jednání strany pozitivní přídavná jména a přívlastky.
- O politické straně bylo informováno negativně (PX7): hodnoty 1 – ano, 0 – ne. Negativita informace byla určena dle toho, zda byla daná politická strana v článku zmíněna v souvislosti s negativní událostí a byla použita v souvislosti s hodnocením jednání strany negativní přídavná jména a přívlastky.
- O politické straně bylo informováno neutrálně (PX8): hodnoty 1 – ano, 0 – ne. Neutrální informace byla určena dle toho, že v souvislosti s danou politickou stranou nebyla užita žádná hodnotící přídavná jména ani přívlastky a informace reflektovala pouze fakta.
- Zástupce politické strany byl v článku citován (PX9): hodnoty 1 – ano, 0 – ne

4. ANALÝZA DAT A PREZENTACE VÝSLEDKŮ

Ve výzkumu byla analyzována data sebraná v kódovací knize, jejíž podoba byla vysvětlena v předchozí kapitole. Na základě vyhledávání zpráv v mediálním archivu Newton Media SEARCH pomocí předdefinovaných lexikálních frází, reprezentujících názvy politických stran v různých podobách, bylo ve zkoumaných denících v daném období pro výzkum selektováno celkem 575 zpráv, z toho v Mladé frontě Dnes bylo analyzováno 226 zpráv, v Lidových novinách 79 zpráv, v Hospodářských novinách 105 zpráv a v Právu 165 zpráv. I přesto, že se nejedná přímo o zprávy, byly do výzkumu zahrnuty také rozhovory s představiteli jednotlivých politických stran, a to z toho důvodu, že bylo považováno za důležité zohlednit tuto skutečnost v souvislosti s výzkumnou otázkou, která se ptá na přístup představitelů jednotlivých politických stran do zkoumaných médií. Vynechány naopak byly komentáře, předvolební průzkumy, které vycházely ze statistických dat a popisky fotografií.

V této kapitole bude popsán průběh analýzy dat k jednotlivým výzkumným otázkám, jejich zpracování a následně budou prezentovány výsledky analýzy společně s grafy, které vzešly z hodnot dat sebraných v analýze. Následně budou zodpovězeny jednotlivé výzkumné otázky, které byly ve výzkumu stanoveny.

4.1. Podíl odkazů na jednotlivé politické strany v jednotlivých denících

Pro zodpovězení výzkumné otázky *Jaký podíl odkazů byl věnován jednotlivým politickým stranám v jednotlivých denících?* bylo zkoumáno, jak často, respektive kolikrát se o jednotlivých politických stranách zmiňovaly ve zprávách jednotlivé deníky. Za zmínku byly považovány výskyty názvu politické strany alespoň v jedné z forem, které byly uvedeny ve stanovení výzkumu v předdefinovaných frázích pro vyhledávání článků. Počty zmínek o jednotlivých stranách v jednotlivých denících pak byly sečteny a vzájemně mezi sebou porovnávány. Na základě takto získaných hodnot byly pro jednotlivé deníky vygenerovány grafy, které znázorňují poměry výskytu jednotlivých stran ve zkoumaných denících.

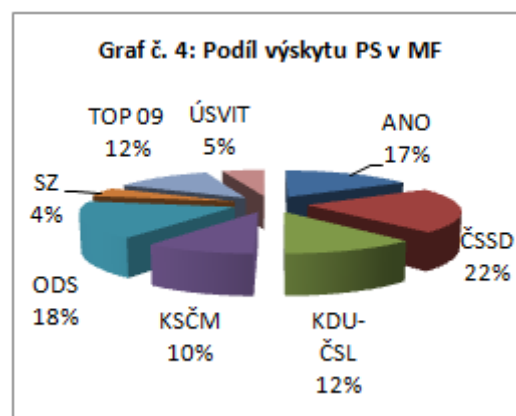
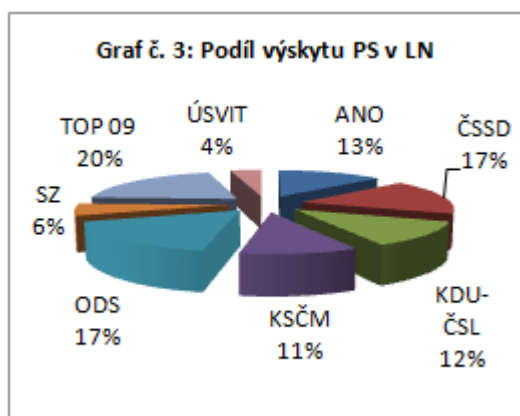
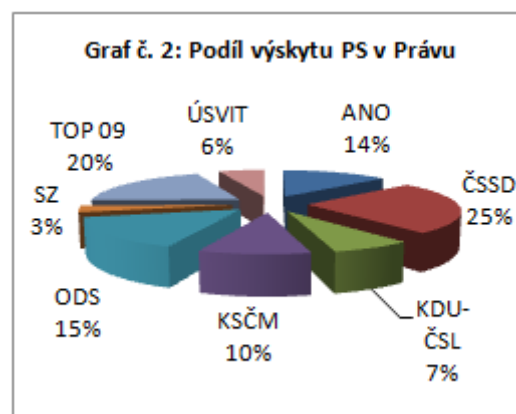
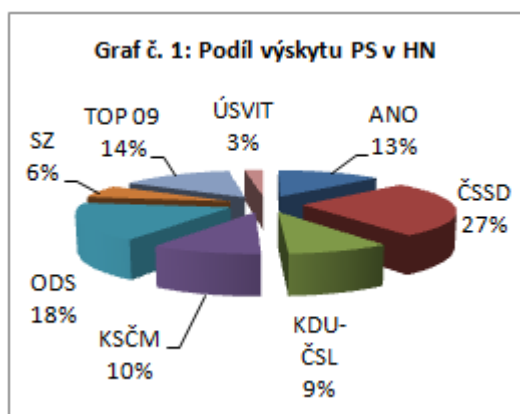
Graf č. 1 znázorňuje podíl odkazů na jednotlivé strany v deníku Hospodářské noviny. Z grafu lze vyčíst, že Hospodářské noviny se nejčastěji ve zprávách zmiňovaly

o politických stranách v tomto pořadí: ČSSD s 27 %, ODS s 18 %, TOP 09 se 14 %, ANO se 13 %, KSČM s 10 %, KDU-ČSL s 9 %, SZ se 6 % a Úsvit se 3 %.

Graf č. 2 znázorňuje podíl odkazů na jednotlivé strany v deníku Právo. Zde byly ve zprávách jednotlivé strany dle četnosti zastoupeny v tomto pořadí: ČSSD s 25 %, TOP 09 s 20 %, ODS s 15 %, ANO se 14 %, KSČM s 10 %, KDU-ČSL se 7 %, Úsvit s 6 % a SZ se 3 %.

Graf č. 3 znázorňuje podíl odkazů na jednotlivé strany v Lidových novinách. Zde byly strany dle četnosti výskytu zastoupeny v pořadí TOP 09 s 20 %, jako druhá ODS a ČSSD se stejným podílem 17 %, ANO s 13 %, KDU-ČSL s 9 %, SZ s 6 % a Úsvit se 4 %.

Graf č. 4 znázorňuje podíl odkazů na jednotlivé politické strany v deníku Mladá fronta Dnes. Zde bylo pořadí následující: ČSSD 22 %, ODS 18 %, ANO 17 %, KDU-ČSL a TOP 09 se stejným podílem 12 %, Úsvit 5 % a SZ 4 %.

Z výše popsaného výstupu vyplývá, že v jednotlivých denících bylo nejvíce odkazů na ČSSD, kromě Lidových novin, které nejčastěji odkazovaly na TOP 09. Naopak nejméně se všechny noviny zmiňovaly o SZ a Úsvitu. Konkrétně napříč všemi zkoumanými celostátními deníky byla ve zkoumaném období nejčastěji zmiňována ČSSD s 23 %, dále TOP 09 a ODS, obě se 17 %, se 14 % pak ANO, po 10 % KSČM a KDU-ČSL a okolo 5 % SZ a Úsvit.

4.2. **Prostor věnovaný jednotlivým politickým stranám v jednotlivých denících**

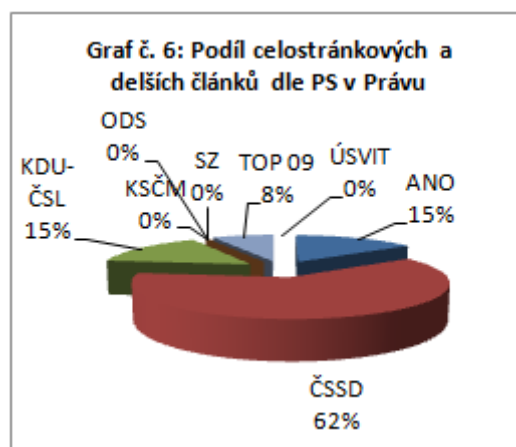
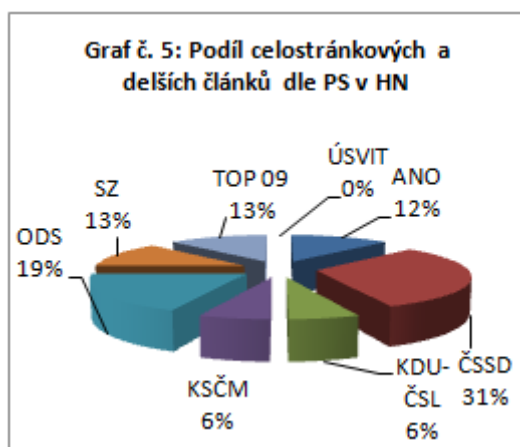
Pro zodpovězení výzkumné otázky *Jaký podíl celostránkových a delších zkoumaných článků v jednotlivých denících byl věnován pouze jedné z politických stran?* bylo zkoumáno, kolik článků z celkového počtu zkoumaných článků bylo věnováno pouze jedné z politických stran, přičemž tyto články zároveň musely být delší než na jednu stranu. Mezi tyto články byly zařazeny zprávy, které se týkaly pouze jedné z politických stran, a nebyla v nich zmíněna žádná další politická strana. Dále byly do výzkumu zařazeny rozhovory s představiteli jednotlivých politických stran, jelikož i ty, přesto, že nespádají do žánru zpravodajství, mají vypovídající hodnotu ve vztahu k prostoru věnovanému jednotlivým politickým stranám, a proto bylo považováno za důležité je ve výzkumu zohlednit. Opět byly při výběru článků zohledněny veškeré formy názvů politických stran, které byly uvedeny ve stanovení výzkumu v předdefinovaných frázích pro vyhledávání článků. Následně byl počet článků delších než jedna strana, a zároveň věnujících se pouze jedné ze zkoumaných stran sečten. V konečné fázi této části analýzy byly porovnány počty článků věnovaných jednotlivým stranám.

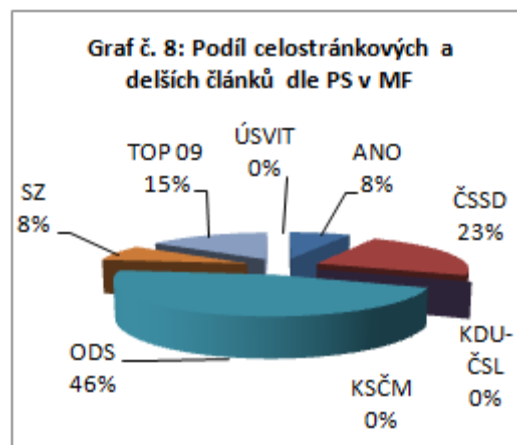
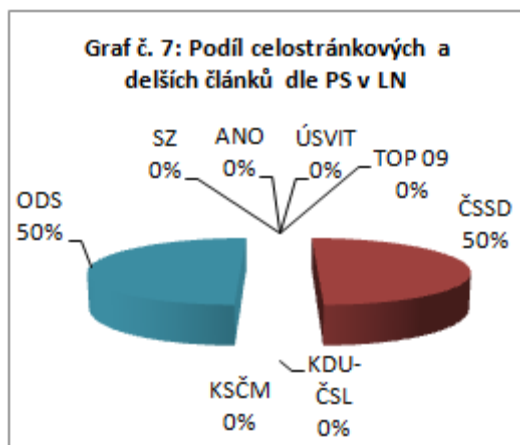
Graf č. 5 znázorňuje poměr počtu celostránkových článků věnovaných jednotlivým politickým stranám v Hospodářských novinách. Dohromady bylo těchto článků 16. Strany měly zastoupení v celostránkových člancích věnovaných pouze jedné politické straně v tomto pořadí: ČSSD s 31 %, ODS s 19 %, SZ a TOP 09 se věnoval stejný počet článků, a to 13 %, dále ANO s 12 %, potom KDU-ČSL a KSČM také se stejným počtem článků 6 % a nakonec Úsvit, kterému se samostatně nevěnoval ani jeden článek.

Graf č. 6 znázorňuje poměr počtu článků věnovaných jedné politické straně v deníku Právo. V případě tohoto deníku bylo analyzováno 13 celostránkových a delších článků. Pořadí stran s ohledem na počet článků, které byly věnovány jen jedné straně, bylo následující: ČSSD, a to s velmi výraznou převahou 62 % oproti dalším stranám, na druhém místě KDU-ČSL a ANO, kterým se věnovalo pouze 15 % z celkového počtu článků věnujících se pouze jedné politické straně tedy o tři třetiny méně, než tomu bylo u ČSSD. Poslední stranou s alespoň nějakým zastoupením v tomto ohledu byla s 8 % TOP 09. Zbývajícím stranám nebyly věnovány žádné celostránkové a delší články.

Graf č. 7 znázorňuje tytéž hodnoty jako předchozí dva grafy ale pro Lidové noviny. Zde byly celkem pouze dva celostránkové a delší články, které se věnovaly pouze jedné z politických stran. Přičemž jeden článek se věnoval pouze ČSSD a jeden ODS.

Z grafu č. 8 lze vyčíst, jaké procento celostránkových článků věnovaných pouze jedné z politických stran se konkrétním politickým stranám věnovalo v Mladé frontě Dnes. Celkem tak bylo zkoumáno 13 článků. ODS se věnovalo nejvíce článků a to 46 %, 23 % článků se věnovalo pouze ČSSD, 15 % ANO a po 8 % TOP 09 a SZ.

Z výše popsaných výstupů vyplývá, že v jednotlivých denících bylo nejvíce celostránkových článků, které se věnují pouze jedné politické straně věnováno nejvíce takových článků ČSSD, naopak žádné noviny nevěnovaly celostránkový článek Úsvitu. Konkrétně napříč všemi zkoumanými celostátními deníky bylo ve zkoumaném období nejvíce celostránkových článků věnovaných pouze jedné politické straně, věnováno ČSSD, s celkovým podílem 39 %, dále ODS s podílem 23 %, po 11 % ANO a TOP 09, po 7 % KDU-ČSL a SZ, KSČM 2 % a Úsvitu nebyl věnován ani jeden celostránkový článek.

4.3. Postavení politických stran na titulní straně

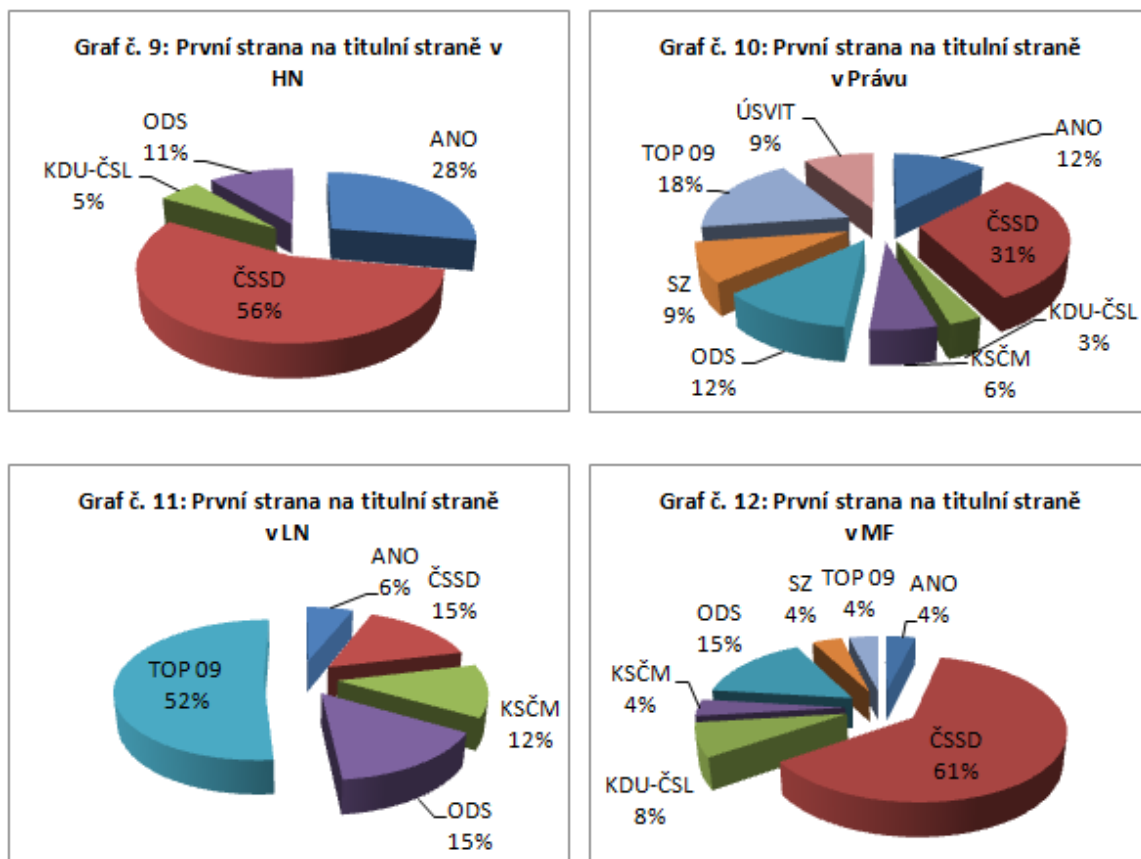
Pro zodpovězení výzkumné otázky *Která z politických stran se v jednotlivých denících objevovala nejčastěji na prvním místě v člancích na titulní straně?* byly zkoumány všechny články, které byly umístěny nebo alespoň začínaly na titulní straně a byla v nich zmíněna alespoň jedna politická strana, a to v některé z forem označení politických stran, který byly předdefinovány ve stanovení výzkumu. V této části je analyzována pouze titulní strana z toho důvodu, že je to první strana, kterou čtenář uvidí a následně i první strana kterou většina příjemců čte a už jen proto, že se jedná o článek na titulní straně, mu často věnuje nejvíce pozornosti. Z těchto článků byly vynechány ty články, které se věnovaly pouze jedné politické straně, včetně rozhovorů. Následně bylo porovnáno, které politické strany se objevovaly v člancích na titulní straně, nebo v těch, které na titulní straně alespoň začínaly, na prvním místě v textu. Nakonec byla opět zhodnocena tato proměnná napříč všemi zkoumanými deníky.

Z grafu č. 9 vyplývá, že v Hospodářských novinách se nejčastěji v článku na titulní straně objevovala na prvním místě ČSSD s 56 %. Jako druhé se na prvním místě nejčastěji vyskytovalo hnutí ANO a to v 28 % článků. Dále se v 11 % článků vyskytovala na prvním místě ODS, a v 5 % KDU-ČSL. Ani jednou nebyly na prvním místě v článku na titulní straně strany TOP 09, KSČM, SZ a Úsvit.

Graf č. 10 prezentuje výskyt jednotlivých politických stran na prvním místě v článcích na titulní straně v deníku Právo. Zde se na prvním místě objevila každá strana alespoň jednou. Nejčastěji byla na prvním místě stejně jako v Hospodářských novinách zmiňovaná ČSSD, a to v 31 % článků. Druhou nejčastěji zmiňovanou politickou stranou na prvním místě v deníku Právo byla TOP 09 s 18 % článků. Třetí byly ODS a ANO, které byly na prvním místě zmíněny ve 12 % článků. V 9 % pak byly na prvním místě v článcích na titulní straně zmíněny SZ a Úsvit.

Výskyt jednotlivých politických stran na prvním místě v článcích na titulní straně v Lidových novinách znázorňuje graf č. 11. Z grafu vyplývá, že nejčastěji se v těchto článcích na prvním místě vyskytovala TOP 09, a to ve více než 50 % článků. Na druhém místě ve výskytu v článcích na titulní straně jako první byla ODS a ČSSD s celkovým počtem 15 % článku. Ve 12 % článků se na prvním místě vyskytovala KSČM a v 6 % hnutí ANO. Ani v jednom případě se na prvním místě v článku na titulní straně neobjevila SZ, KDU-ČSL a hnutí Úsvit.

V grafu č. 12 je znázorněn výskyt jednotlivých politických stran na prvním místě v článcích na titulní straně deníku Mladá fronta Dnes. Nejčastěji první zmíněnou stranou v těchto článcích byla ČSSD, a to v 61 %. Druhou stranou, která se nejčastěji objevovala na prvním místě na titulní straně, byla ODS s 15 % a třetí stranou byla s 8 % KDU-ČSL. Zbývající strany se jako první v článku na titulní straně objevily pouze ve 4 % článků, což odpovídá jednomu článku z celkového počtu článků.

Kdybychom tedy chtěli určit, která z politických stran se nejčastěji vyskytovala na prvním místě v článku na titulní straně napříč všemi zkoumanými deníky, jednoznačně by tou stranou byla ČSSD, a to ve 41 článcích, což odpovídá 37 % z celkového počtu 110 článků, které začínali na titulní straně, a zmiňovaly se alespoň o jedné z politických stran. Jako druhá byla na prvním místě nejčastěji zmiňovaná TOP 09 ve 22 % článků, jako třetí ODS, a to ve 14 % článků a za ní ANO, které bylo na prvním místě zmíněno v 11 % článků. Ostatní strany byly zmíněny na prvním místě v méně než 10 % článků na titulní straně.

4.4. Podíl výskytu politických stran v titulcích zpráv

Pro zodpovězení výzkumné otázky *Která z politických stran se objevovala nejčastěji v titulku zpráv v jednotlivých denících?* byly zkoumány všechny titulky článků, které se objevily ve zpravodajských rubrikách zkoumaných deníků. Za zmínku o politické straně v titulku, či v názvu článku byla považována každá zmínka o straně

v některé z forem názvů politických stran, které byly předdefinovány v kapitole *Stanovení výzkumu*. Mimo to, byly jako zmínky názvu strany v názvu článku považovány také zmínky jmen hlavních představitelů, tedy předsedů, zkoumaných politických stran, kteří byli předsedy těchto politických stran v době provádění výzkumu. Jmenovitě se jednalo o tyto osoby: Andrej Babiš (ANO), Bohuslav Sobotka (ČSSD), Pavel Bělobrádek (KDU-ČSL), Vojtěch Filip (KSČM), Miroslava Němcová (ODS), Ondřej Liška (SZ), Karel Schwarzenberg (TOP 09) a Tomio Okamura (Úsvit).

Zkoumání této proměnné je považováno za důležité z toho důvodu, že se má za to, že velká část čtenářů se rozhoduje o tom, zda věnuje pozornost celému článku na základě titulku zprávy. Byl tedy porovnán počet výskytů názvů stran, či jmen jejich představitelů v titulcích zpráv v jednotlivých denících. Následně pak byla tato proměnná porovnána napříč všemi deníky.

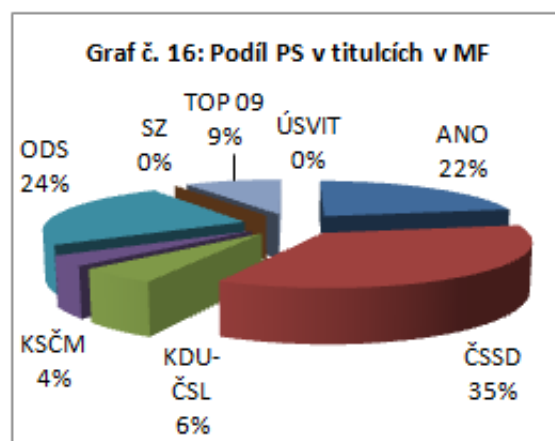
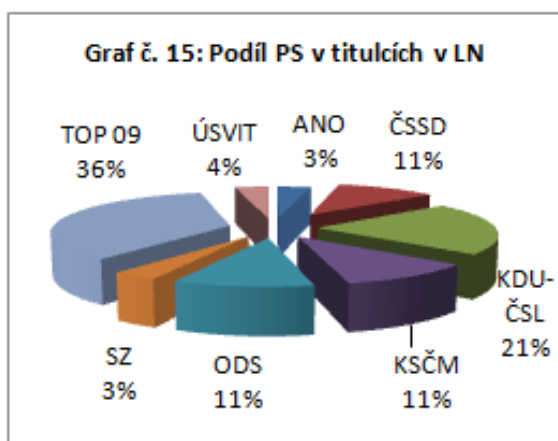
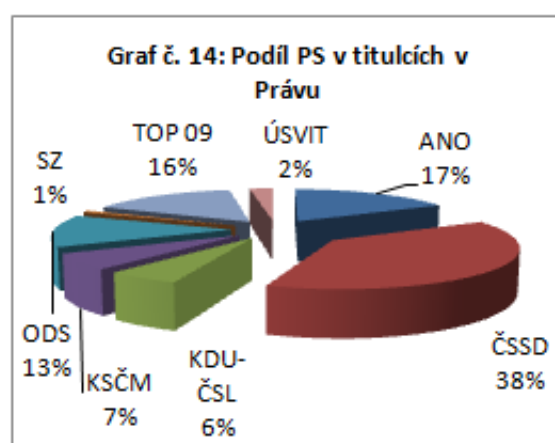
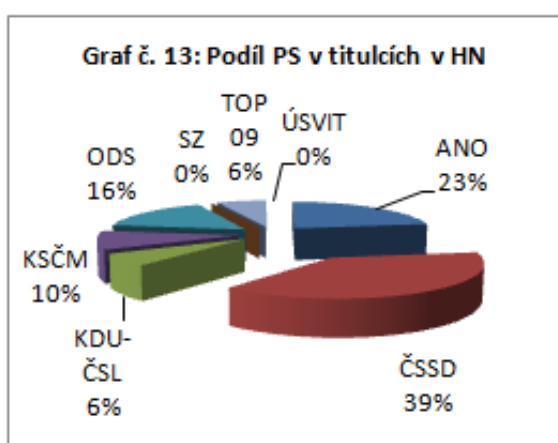
Graf č. 13 znázorňuje podíl výskytu zkoumaných politických stran a jejich hlavních představitelů v titulcích zpráv v Hospodářských novinách. Nejčastěji se v titulku vyskytovala ČSSD, a to v 39% všech článků, v nichž se vyskytoval název alespoň jedné politické strany. Jako druhá se v titulcích nejčastěji vyskytovalo hnutí ANO, a to ve 23 % článků. Třetí byla v titulcích nejčastěji zmiňovaná ODS s 16 %. V 10 % článků byla v titulku uvedena KSČM. TOP 09 a KDU-ČSL se vyskytovaly v 6 % titulků zpráv. V žádném z titulků nebyla uvedena SZ a Úsvit a ani jejich hlavní představitelé.

Podíl výskytu zkoumaných stran a jejich hlavních představitelů v titulcích zpráv v deníku Právo je zobrazen v grafu č. 14. I zde se v titulku nejčastěji objevovala ČSSD, a to v 38 %. Stejně tak i druhým nejvíce zmiňovaným aktérem bylo politické hnutí ANO, jehož název, či jméno Adreje Babiše, se vyskytly v 17 % titlků. Třetí nezmiňovanější stranou v titulku však byla v případě Práva TOP 09 s 16 %. Za ní pak ODS s 13 %, KSČM se 7 %, KDU-ČSL s 6 %, Úsvit se 2 % a SZ s 1 %.

V grafu č. 15 je znázorněn podíl výskytu názvu jednotlivých politických stran či jejich předsedů v titulcích zpráv v Lidových novinách. Zde se v titulcích nejčastěji objevovala strana TOP 09, a to ve 36 %. Jako druhá byla v titulcích nejčastěji zmiňovaná KDU-ČSL, a sice ve 21 % zpráv. V celku poměrně byly v Lidových novinách v titulcích zastoupeny ODS, KSČM a ČSSD, které se vyskytovaly v 11 %

titulků. Méně zmiňované pak bylo hnutí Úsvit se 4 %, hnutí ANO a SZ, obě ve 3 % titulků.

Graf č. 16 znázorňuje, jak se objevovaly politické strany v titulcích zpráv v Mladé frontě Dnes. Nejčastěji se v nich stejně jako v Hospodářských novinách či v Právu v titulku objevoval ČSSD, a to v 35 %. Jako druhá byla v titulcích nejčastěji zmiňovaná ODS se 24 % a třetí ANO se 22 %. O mnoho nižší podíl zmínek v titulcích měly zbývající strany - 9 % TOP 09, 6 % KDU-ČSL a 4 % KSČM. Ani v jednom z titulků nebyly zmíněny SZ a hnutí Úsvit.

Název některé ze zkoumaných politických stran či některého z hlavních představitelů některé z těchto stran se napříč všemi deníky objevil ve 235 titulcích. Nejvíce se názvy stran objevovaly v titulcích deníku Právo, a sice ve 122 článkách. Celkově byla nejčastěji v titulcích zpráv jmenována ČSSD či předseda strany Bohuslav Sobotka, a to ve 34 %. Druhým nejčastěji zmiňovaným subjektem bylo hnutí ANO se 17 %, tedy v polovičním počtu případů oproti nejčastěji zmiňované ČSSD. Další

nejčastěji zmiňovanou stranou byla ODS s 16 % a TOP 09 s 15 %. O téměř polovinu méně bylo v titulcích zmínek o KDU-ČSL a KSČM. Nejméně se v názvech článků objevovala opět SZ a hnutí Úsvit.

4.5. Poměr přímého přístupu politických stran do zkoumaných deníků

Pro zodpovězení výzkumné otázky *V jakém poměru byl jednotlivým politickým stranám umožněn přímý přístup do jednotlivých deníků prostřednictvím přímé citace některého z představitelů dané politické strany?* byly zkoumány všechny články, které se objevily ve zpravodajských rubrikách zkoumaných deníků, a ve kterých byla obsažena alespoň jedna přímá citace některého z členů zkoumaných politických stran, a u něhož byla explicitně uvedena stranická příslušnost.

Přímý přístup představitelů jednotlivých politických stran do zpráv je důležitý z pohledu teorie politického paralelismu médií a z pohledu vyváženosti zpravodajství. V článcích tak byly sčítány citace všech představitelů jednotlivých stran a následně pak byly počty těchto citací mezi sebou porovnány a to jak pro jednotlivé deníky, tak i napříč nimi.

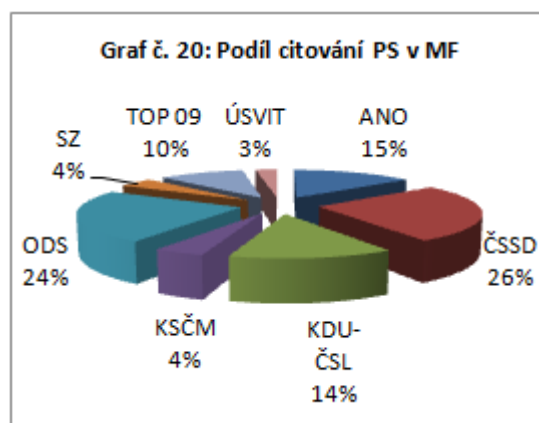
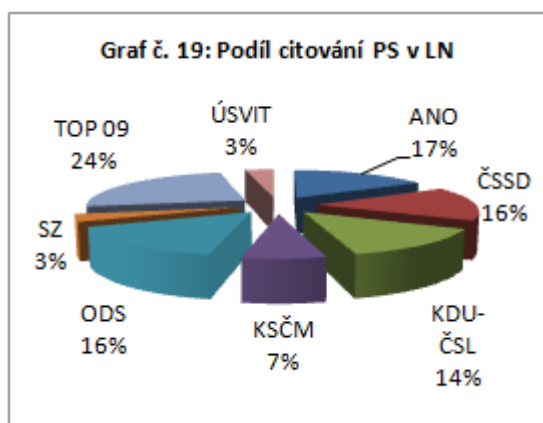
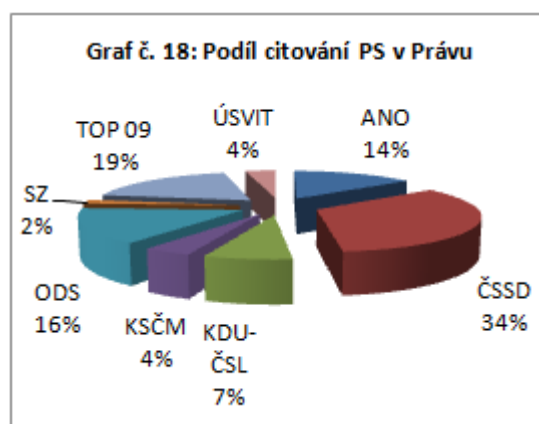
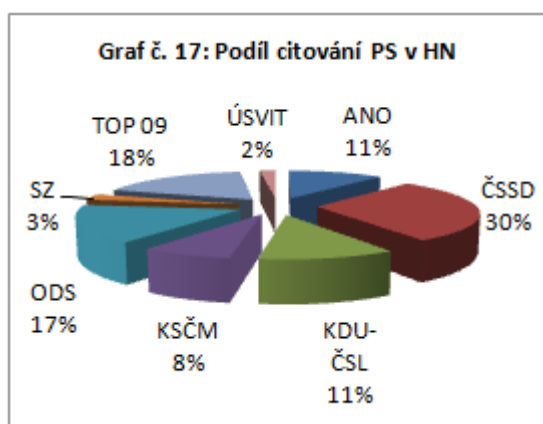
Graf č. 17 znázorňuje poměr citování představitelů jednotlivých politických stran ve zpravodajství Hospodářských novin. Nejčastěji zde byli citováni představitelé ČSSD, jako druzí byli nejčastěji citováni členové TOP 09, těsně za nimi členové ODS. Z celkového počtu citací politiků v Hospodářských novinách bylo 11 % věnováno zástupcům hnutí ANO a členům KDU-ČSL. O něco méně byli citováni představitelé KSČM. Téměř vůbec nebyli citováni zástupci SZ a hnutí Úsvit.

V grafu č. 18 je znázorněn poměr citování představitelů jednotlivých politických stran v deníku Právo. Nejčastěji byli v tomto deníku citováni taktéž představitelé ČSSD. Jako druzí a třetí byli také nejčastěji citováni představitelé TOP 09 a ODS. Jako další byli často citováni zástupci hnutí ANO. O polovinu méně citací měli členové KDU-ČSL. Členové KSČM hnutí Úsvit byli citováni jen ve 4 % článků. Představitelé SZ nebyli citováni téměř vůbec.

Graf č. 19 znázorňuje poměr přímého přístupu do zpravodajství Lidových novin. Zde byli nejčastěji citováni představitelé TOP 09. Druhými nejčastěji citovanými byli

zástupci hnutí ANO. Shodný počet citací měli představitelé ČSSD a ODS, a téměř stejný počet citací měli členové KDU-ČSL. O polovinu méně, oproti KDU-ČSL byli citováni členové KSČM. Nejméně byli opět citováni představitelé SZ a hnutí Úsvit.

V grafu č. 20 je uveden poměr citování představitelů zkoumaných politických stran v Mladé frontě Dnes. Zde bylo téměř vyrovnané citování představitelů ČSSD a ODS. Jako druzí byli téměř shodně nejčastěji citováni představitelé hnutí ANO a KDU-ČSL. Další ještě poměrně často citovanou stranou byla TOP 09. Nejméně prostoru bylo věnováno představitelům KSČM, SZ a hnutí Úsvit.

Nejčastěji citovanými představiteli zkoumaných politických stran napříč všemi deníky byli zástupci ČSSD, kteří byli citováni celkově ve 154 člancích. Druhými nejvíce citovanými představiteli byla TOP 09. Těsně za nimi, s rozdílem jedné citace byli nejčastěji citováni představitelé ODS a to 99 krát. O něco méně byli citováni zástupci hnutí ANO, celkem 80 krát. Dále KDU-ČSL 60 krát a KSČM 30 krát. Jak je zřejmé i z analýzy jednotlivých deníků, nejméně byli citováni zástupci SZ a hnutí Úsvit.

4.6. Neutrální prezentace jednotlivých politických stran

Pro zodpovězení výzkumné otázky *Informují jednotlivé deníky o jednotlivých politických stranách spíše pozitivně, negativně, nebo neutrálně?* byly zkoumány všechny zprávy, ve kterých se vyskytoval název alespoň jedné ze zkoumaných politických stran v alespoň jedné z forem, které byly popsány v kapitole *Stanovení výzkumu* v předdefinovaných frázích pro vyhledávání článků. Ve zprávách pak bylo hodnoceno, jak deníky o jednotlivých stranách informovaly, zda pozitivně, negativně či neutrálně, za účelem potvrzení či vyvrácení neutrální prezentace jednotlivých aktérů zpráv, která vychází z teorie objektivit.

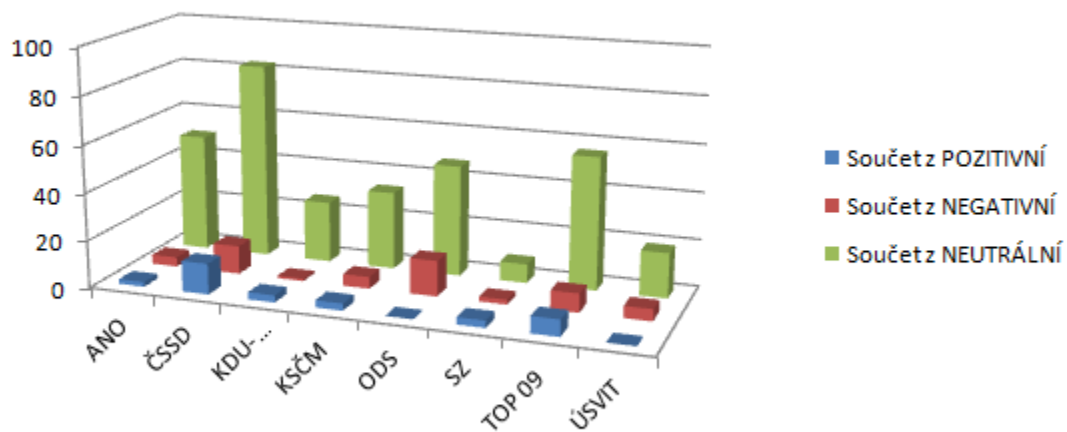
Za pozitivní informování bylo považováno, pokud bylo v souvislosti s politickou stranou, či některým z jejích představitelů použito superlativů, či pozitivně hodnotících přídavných jmen. Za negativní pak bylo považováno, pokud informace související s politickou stranou měly negativní přívlastek, či byly spojeny s negativními přídavnými jmény. V hodnocení „pozitivní“ a „negativní“ přídavné jméno či přívlastek, bylo kritériem obecně zakořeněné užití těchto slov v běžném vyjadřování. Zprávy, v nichž se tyto hodnotící prvky nevyskytovaly, či se jednalo o přímé informování o faktech, ať už pozitivních či negativních, byly považovány za neutrální.

Graf č. 21 znázorňuje prezentaci jednotlivých politických stran v Hospodářských novinách. O všech politických stranách bylo nejvíce informováno neutrálně, tedy bez jakýchkoliv hodnotících přídavných jmen či přívlastků. Nejvíce negativně hodnotících zpráv se týkalo ČSSD a ODS. Naopak nejvíce pozitivně hodnotících zpráv se týkalo TOP 09 a SZ.

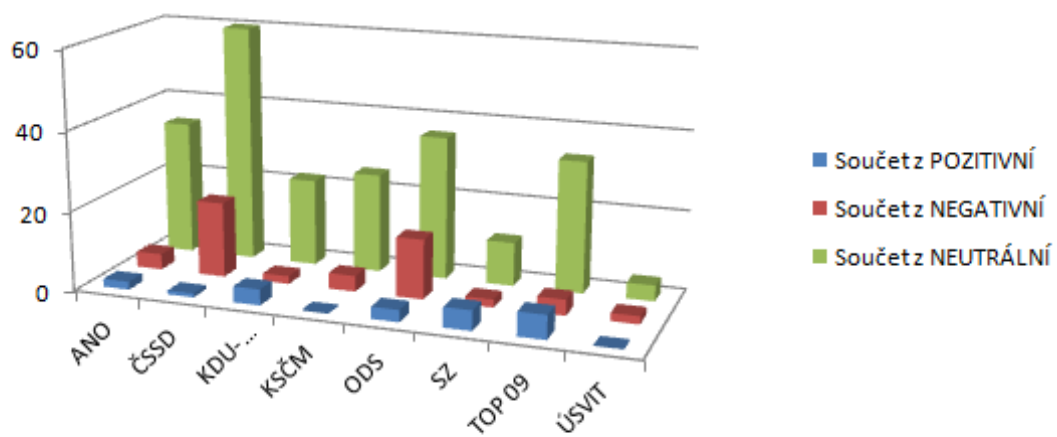
Prezentace jednotlivých politických stran v deníku Právo je znázorněna v grafu č. 22. Zde bylo informování o jednotlivých politických stranách také převážně neutrálně. Malý nárůst negativního informování lze pozorovat pouze u ODS a ČSSD. Mírný nárůst pozitivního informování můžeme pozorovat u ČSSD a u TOP 09.

V grafu č. 23 je znázorněna prezentace jednotlivých politických stran v Lidových novinách. V grafu č. 24 pak prezentace stran v Mladé frontě Dnes. U obou těchto deníků lze pozorovat velmi neutrální prezentaci všech politických stran s jen velmi mírným nárůstem jak pozitivního tak negativního informování u stran ČSSD, ODS, ANO, TOP 09 a KSČM.

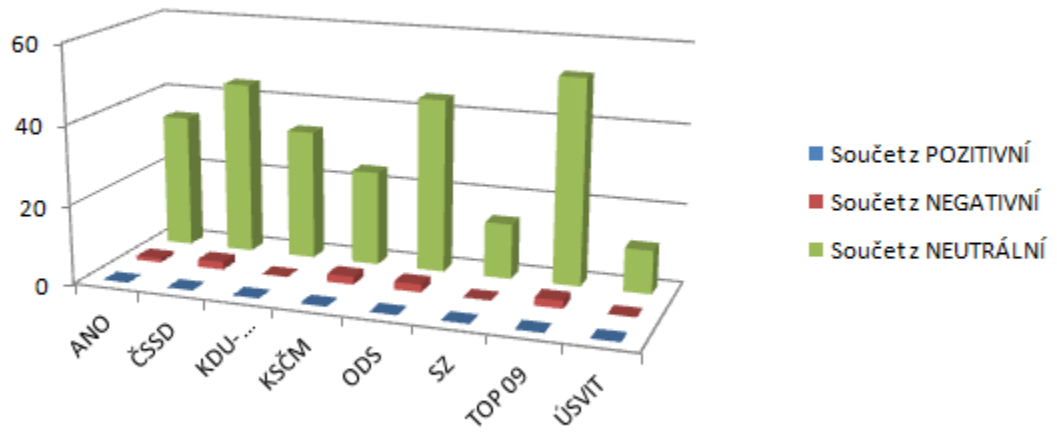
Graf č. 22: Prezentace PS v Právu

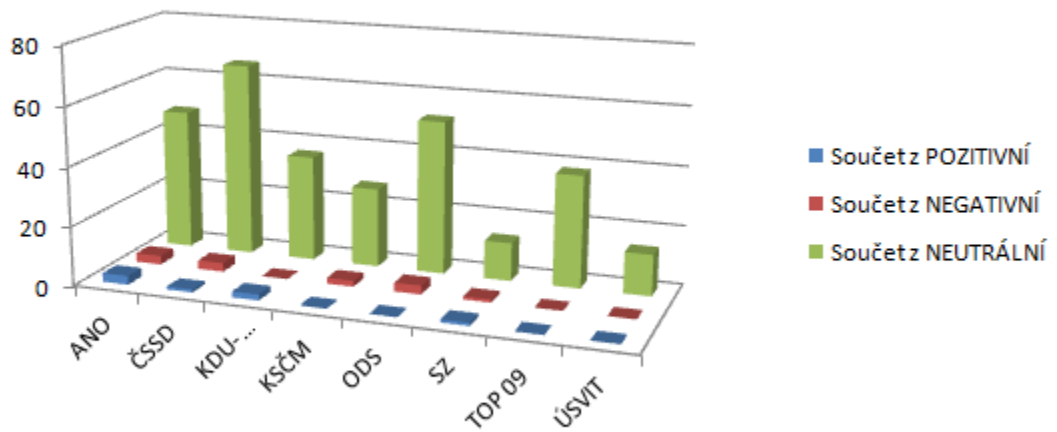
Graf č. 21: Prezentace PS v HN

Graf č. 23: Prezentace PS v LN

Graf č. 24: Prezentace PS v MF

5. ZHODNOCENÍ VÝZKUMU

V poslední kapitole diplomové práce budou zodpovězeny výzkumné otázky a pokusím se potvrdit či vyvrátit stanovené hypotézy. Dále zde budou popsány problémy, se kterými se výzkum potýkal. Budou zde také popsány skutečnosti, které mohly výsledky výzkum ovlivnit.

Ve stanoveném výzkumu bylo zkoumáno více než 500 zpráv a článků zveřejněných ve vybraných rubrikách českých seriózních celostátních deníků. Na základě vyhodnocení hodnot proměnných stanovených v kvantitativní obsahové analýze, se podařilo zodpovědět jednotlivé výzkumné otázky, které byly v práci stanoveny a na základě jejichž zhodnocení bude možné potvrdit či vyvrátit stanovené hypotézy, a také zhodnotit zkoumané prostředí z pohledu stanovených teorií, což bude provedeno v závěru práce.

Nyní je tedy třeba na základě výsledků prezentovaných v předchozí kapitole zodpovědět stanovené výzkumné otázky. Největší podíl odkazů v jednotlivých zkoumaných denících byl věnován ČSSD. Z pohledu vyváženosti výskytu jednotlivých politických stran v jednotlivých denících však nebylo zastoupení příliš rovnoměrné. Vcelku vyvážený byl výskyt ČSSD, ODS a TOP 09 a to téměř u všech deníků. Dále byl poměrně vyvážený přístup ANO, KDU-ČSL a KSČM, ovšem v porovnání s prvně zmíněnými třemi stranami bylo množství zmínek téměř poloviční. Naprosto minimální pozornost pak deníky věnovaly SZ A hnutí Úsvit.

V hodnocení toho, jaký podíl jednostránkových a delších článků bylo věnováno pouze jedné ze zkoumaných politických stran, jsou výsledky velmi podobné jako u předchozí otázky, ovšem zdaleka ne tak vyvážené. Nejvíce článků věnovaných pouze jedné politické straně se věnovalo ČSSD. Druhá strana s největším počtem vlastních článků byla ODS, ovšem těchto článků bylo téměř poloviční množství než u ČSSD. Počet článků, které se věnovaly pouze ANO a TOP 09 byl stejný, ovšem opět poloviční oproti ODS.

U třetí výzkumné otázky byla stranou, která byla nejčastěji zmíněna na titulní straně jako první opět ČSSD, a taktéž jako u předchozích otázek téměř v dvojnásobném počtu případů jako druhá TOP 09. Poměrně vyrovnaný byl výskyt na prvním místě na

titulní straně u ODS a ANO. Zbývající strany se na této pozici vyskytovaly v celku rovnoměrně ovšem v porovnání s ostatními stranami naopak velmi nepoměrně.

V titulcích zpráv jednotlivých deníků se také nejčastěji objevovala strana ČSSD nebo její hlavní představitel Bohuslav Sobotka a opět nepoměrně častěji než jiné strany. V celku rovnoměrný ovšem v porovnání z ČSSD více méně než poloviční byl v titulcích výskyt ANO, ODS a TOP 09. Dále byl vyrovnaný, ale také poloviční oproti předchozím stranám výskyt KSČM a KDU-ČSL. Naprosto nepoměrně málo se v titulcích zpráv vyskytovalo hnutí Úsvit a Strana zelených.

Přímý přístup do zpravodajství zkoumaných deníků měli nejvíce taktéž zástupci ČSSD. O jednu třetinu přímých vstupů méně měla TOP 09 a ODS. Dál klesaly počty vstupů aktérů jednotlivých stran po pětinach od ANO, přes KDU-ČSL, KSČM až k Úsvitu a SZ.

Nejobtížněji zhodnotitelnou výzkumnou otázkou byla otázka neutrální prezentace politických stran v jednotlivých denících. Všechny deníky zpravovali o jednotlivých politických stranách a aktérech v převážné většině případů opravdu neutrálně. Jen v několika málo zprávách, či člancích bylo znatelné pozitivní či negativní hodnocení, ať už strany, tak i některého z jejích aktérů.

Nerovnoměrné informování o jednotlivých politických stranách ve zkoumaných denících mohlo být ovlivněno několika faktory. Jedním faktorem mohla být zvýhodněná pozice některých aktérů politických stran, a to zejména těch, kteří byli součástí těch politických stran, které v té době zasedaly v Poslanecké sněmovně a byly například vládními stranami jako TOP 09 a ODS, či velmi silné opoziční strany ČSSD. Dalším faktorem mohla být skutečnost, že volby byly vyhlášeny v důsledku krize a poprvé v historii samostatné České republiky byla vyslovena nedůvěra vládě. Obecně tak tyto vládní strany bývalé vládní strany byly terčem útoků ze strany médií. Dalším faktorem mohlo být také dozrívání vlivů historicky první přímé volby prezidenta, která se uskutečnila na jaře téhož roku. Čtvrtým faktorem, který pravděpodobně nejvíce ovlivnil nepoměrné informování o ČSSD oproti jiným stranám, byla vnitrostranická krize, kterou tato strana těsně po volbách do Poslanecké sněmovny procházela.

Navzdory přítomnosti těchto faktorů, které jistě obsah zpráv jednotlivých deníků ovlivnily, by měla role médií jako nezávislého informátora zůstat zachována a

jednotlivým politickým stranám by měl být věnován vyvážený prostor, a to obzvláště před volbami, kdy se voliči rozhodují, které z politických stran dají svůj hlas a neměli by jim být ze strany médií podávány nevyvážené či dokonce neobjektivní informace. Čtvrtému z výše jmenovaných faktorů by možná bylo možné se vyhnout, pokud by se období výzkumu omezilo pouze na dobu bezprostředně před volbami.

Dalším neopomenutelným faktorem, který mohl výsledky výzkumu ovlivnit je i vnímání jednotlivých politických stran a deníků výzkumníkem. Jak bylo zmíněno ve stanovení výzkumu, s tímto problémem se potýkají všechny analýzy obsahů, a to jak kvantitativní tak i kvalitativní, a to i přes upřímnou snahu výzkumníka zachovat si od analyzovaných informací určitý odstup a být v hodnocení obsahů objektivní.

ZÁVĚR

Předložená diplomová práce se zaměřila na výzkum politického paralelismu, který se vyznačuje sladěním médií s různým ideologickým, politickým a kulturním vnímáním. Obvykle, avšak ne vždy, toto vnímání odráží postavení konkrétní politické strany nebo koalice stran v obsahu médií, a to i přesto, že mezi médii a stranami neexistuje žádné strukturální propojení. To může mít za následek kulturní, ideologické či politické zkreslení při tvorbě zpravodajského obsahu.

Na základě již uskutečněných výzkumů a způsobu zkoumání přítomnosti politického paralelismu a objektivitu obsahu médií, tak jak jej uvádějí Halin a Mancini a Westerståhl, byl v práci zkoumán přístup představitelů různých politických stran do jednotlivých médií, a to zda jsou určitá média otevřena konkrétním představitelům více než jiná a dále bylo stranění médií zkoumáno prostřednictvím jazykových prostředků.

Cílem práce bylo zařadit deníky na pomyslnou osu pravice-levice na základě porovnání zastoupení jednotlivých politických stran a jejich představitelů v jednotlivých zkoumaných denících. Na základě výzkumu pak bylo cílem prokázat či vyvrátit paralelnost rozmístění zkoumaných deníků na pravolevé ose se spektrem politických stran a s politickou profilací čtenářů jednotlivých deníků, a paralelnost prostoru věnovaného jednotlivým politickým stranám s výsledky voleb.

Na základě provedeného výzkumu nelze potvrdit hypotézu, že rozdělení deníků na pravolevé ose je paralelní s rozdělením politických stran. Mezi deníky silně převažuje informování o ČSSD a to ve všech směrech. Pouze Lidové noviny nejvíce informovaly o TOP 09. Nelze tedy tvrdit, že každý z politických směrů by našel na mediálním trhu své zastoupení.

Z pohledu čtenářské profilace také nelze potvrdit hypotézu, že postavení českého denního tisku na ose pravice-levice je paralelní s politickou profilací čtenářů těchto deníků. Jako paralelní lze považovat deník Právo, jehož čtenáři jsou orientováni doleva a i obsah deníku je orientován spíše vlevo, a Lidové noviny, které se stejně jako jejich čtenáři profilují napravo od středu. Naprosto opačnou profilaci než čtenáři prokázaly ve výzkumu Hospodářské noviny. Zatímco čtenáři Hospodářských novin jsou orientováni spíše napravo, Hospodářské noviny se po výzkumu jejich obsahu z pohledu přístupu

jednotlivých politických stran do jejich obsahu jeví spíše jako levicové. Mladá fronta Dnes se z pohledu obsahu jeví jako středový deník, jen s mírnou inklinací k levé straně politického spektra. Ovšem její čtenáři se profilují více napravo od středu.

Poslední hypotézu vycházející s představy, že výsledky voleb jsou paralelní s prostorem, věnovaným jednotlivým politickým stranám ve zpravodajských rubrikách, se jako jedinou podařilo potvrdit. Četnost výskytu jednotlivých politických stran ve zkoumaných denících je téměř zcela paralelní s výsledky voleb. Obzvláště viditelné je to zejména u ČSSD, která byla ve zkoumaných denících zmiňovaná nejvíce a byla vítězem voleb a u SZ, která byla naopak zmiňovaná nejméně a jako jediná ze zkoumaných stran nepřekročila pětiprocentní hranici pro vstup do Poslanecké sněmovny.

Vzhledem k uvedeným zjištěním, které z výzkumu vyplynuly a jejich následnému porovnání se studiemi obdobného tématu provedenými v zahraničí, nelze v případě obsahu českého denního tisku hovořit o přítomnosti politického paralelismu. Bohužel nelze český tisk označit ani za zcela objektivní. Jak vyplývá z výzkumu, často byl prostor věnovaný jednotlivým politickým stranám nevyvážený. Můžeme však konstatovat, že na základě analýzy obsahů lze u českého tisku pozorovat neutrální prezentaci jednotlivých politických stran.

Dalším vhodným krokem ve výzkumu politického paralelismu a objektivity médií, by mohla být kvalitativní obsahová analýza mediální agendy zkoumaných deníků, či výzkum vlastnické struktury jednotlivých deníků. Bylo by vhodné také provést rozsáhlý výzkum veřejného mínění zaměřený na voličské a čtenářské preference, což souvisí také s možností dále zkoumat demokratické efekty přítomnosti politického paralelismu, tedy vliv paralelnosti mediálního a politického spektra na chování čtenářů.

SUMMARY

The aim of this thesis was to allocate the Czech daily news on the imaginary left-right axis by comparing the representation of political parties and their representatives in each surveyed newspapers. Based on this research the goal was to prove or disprove the parallelism of investigated dailies to political spektrum and to political profile of the individual revers of daily newspapers and finály the parellelism of the space given to each political party to the election results.

Based on this research cannot be confirmed the hypothesis that the allocation of newspapers on the left-rigt axis is parallel with the division of political parties. In terms of readership profiling also can not confirm the hypothesis that the position of Czech deaily news is parallel with profile of the readers of these newspapers. The hypothesis based on the idea that the election results are parallel with the space dedicated to individual political parties in the news columns we were able to confirm.

In view of the above findings that resulted from the research and their subsequent comparison with studies of similar theme made abroad, in the case of the contents of the Czech daily newspapers we can not speak of the presence of political parallelism. Unfortunately, we can not mark the Czech newspaper completely objective. According to the study, often the space devoted to each political party were unbalanced. However, we can say that based on this content analysis can be observed in the Czech press neutral presentation of political parties.

POUŽITÁ LITERATURA

BEDNAŘÍK Petr a Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: Od počátku do současnosti*. Praha: GRADA, 2007. 439 s. ISBN 978-80-247-3028-8.

BODRUNOVA Svetlana S. *Media-Political Parallelism as an Indicator in Studying Mediacracy*. In: *WAPOR's Annual Conference 2012 in Hong Kong a Groundbreaker* [online]. Hong Kong: University of Hong Kong. [cit. 04.04.2014]

Dostupné z: <http://wapor2012.hkpop.hk/doc/papers/ConcurrentSessionsI/IF/IF-4.pdf>

Curriculum Vitae. [online]. Donsbach.. [cit. 01.05.2014].

Dostupné z: <http://donsbach.net/curriculum-vitae/?lang=en>

FICO Frederick a William COTE. Fairness and Balance in the Structural Characteristics of Newspaper Stories in the 1996 Presidential Elections. *Journalism & Mass Communication Quarterly*. London Sage Publications, 1999. [online]. Vol. 76, no. 1, s. 124-137. [cit. 29.03.2014].

Dostupné z: <http://jmq.sagepub.com/content/76/1/124.full.pdf+html>

HALLIN, Daniel C. a Paolo MANCINI. *Comparing Media Systems: Three Models of Media and Politics*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004. 342 s. ISBN 0-521-83535-6.

CHIANG, Chun-Fang. Sources of Media Bias. 2007. [online]. [cit. 11.04.2014].

Dostupné z: <http://homepage.ntu.edu.tw/~chunfang/Bias.pdf>

CHYTÍLEK, Roman a Otto EIBL. České politické strany v politickém prostoru. *Sociologický časopis*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2011. [online]. Roč. 47, č. 1, s. 61-88. [cit. 24.04.2014].

Dostupné z:

http://sreview.soc.cas.cz/uploads/flae0a019d5f66f07fe180527dd713d957d93b8b_ChytilEibl%20SC%201-2011.pdf

JIRÁK, Jan a Tomáš TRAMPOTA. O vztahu médií a politiky v komparativní perspektivě. In: HALLIN, Daniel C. a Paolo MANCINI. *Systémy médií v postmoderním světě: Tři modely médií a politiky*. Praha: Portál, 2008. 367 s. ISBN 978-80-7367-2.

KENNEY Keith a Chris SIMPSON. Was Coverage of the 1988 Presidential Race by Whashington's Two Dailies Biased? *Journalism & Mass Communication Quarterly*. London: Sage Publications, 1993. [online]. Vol. 70, no. 2, s. 345-355. [cit. 15.04.2014]
Dostupné z: <http://jmq.sagepub.com/content/70/2/345>

KLEINSTEUBER, Hans J. Comparing Mass Communication Systems. In: ESSER, Frank a Barbara PFETCH (eds.). *Comparing Political Communication: Theories, Cases and Challenges*. New York: Cabridge University Press, 2004. 418 s. ISBN 0-521-53540-9.

LEBEDA, Tomáš. Babiš jede, ale nemá s kým. *Právo*. 22.10.2103, s. 1.

MANCINI Paolo. Instrumentalization of the media vs. political parallelism. *Chinese Journal of Communication*. Routledge Taylor & Francis Group, 2012. [online] Vol. 5, no. 3, s. 262-280. [cit. 04.04.2014]

Dostupné z:

<http://eds.b.ebscohost.com.ezproxy.is.cuni.cz/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=59c3f5c8-aea7-4a77-b520-08011c9600b6%40sessionmgr115&vid=5&hid=106>

MCQUAIL Denis. *McQuail's Mass Media Theory*. London: Sage Publications, 2005. 621 s. ISBN 978-1-84920-292-3.

Mediaguru. [online]. PHD, a.s., c2014, 28.06.2013. [cit. 08.05.2014].

Dostupné z: http://www.mediaguru.cz/2013/06/deniky-podle-politickeho-nazoru-ctenaru-zmeni-mapu-babis/#.U3FuoYF_uHj

Professor Jay Blumler. [online]. University of Leeds. [cit. 27.04.2014]. Dostupné z: <http://ics.leeds.ac.uk/people/jay-blumler/>

Profil Colin Seymour-Ure. [online]. University of Kent. [cit. 27.04.2014]. Dostupné z: <https://www.kent.ac.uk/politics/about-us/staff/members/seymourure.html>

SCHUTZ Winfried. *Analýza obsahů mediálních sdělení*. Praha: Karolinum 2011. 149 s. ISBN 978-80246-1980-4.

SCHILLER, Dan. *Objectivity and the new*. Michigan: University of Pennsylvania Press, 1981. 222 s. ISBN 0-8122-7793-7.

ŠIMONÍK, Pavel. Politické spektrum v České republice: Český volič mezi pravíci a levíci. *Sociologický časopis*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 1996. [online]. Roč. 32, č. 4, s. 457-470. [cit. 24.04.2014].

Dostupné z:

http://sreview.soc.cas.cz/uploads/996de55c96dfdccaf824f5b450b753a03fbbcd7_284_457SIMON.pdf

SEYMOUR-URE Colin. *The Political Impact of Mass Media*. Beverly Hills: Sage Publications, 1974. 296 s. ISBN 0-8039-0347-2.

STRÖMBÄCK, Jesper a Daniela V. DIMITROVA. Political and Media Systems Matter: A Comparison of Election News Coverage in Sweden and the United States. *The Harvard International Journal of Press/Politics*. London Sage Publications, 2006. [online]. Vol. 11, no. 4, s. 131-147. [cit. 29.03.2014].

Dostupné z: <http://hij.sagepub.com.ezproxy.is.cuni.cz/content/11/4/131.full.pdf+html>

The late Michael Gurevitch – In Memoriam. [online]. IDC Herzlyia. [cit. 27.04.2014].

Dostupné z:

http://portal.idc.ac.il/en/schools/communications/conf/comcul/documents/michael_gurevitch_eng.pdf

Thomas E. Patterson. [online]. Harvard Kennedy School. [cit. 01.05.2014].

Dostupné z: [http://www.hks.harvard.edu/about/faculty-staff-directory/thomas-patterson/\(page\)/faculty](http://www.hks.harvard.edu/about/faculty-staff-directory/thomas-patterson/(page)/faculty)

TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006. 191 s. ISBN 80-7367-096-8.

TRAMPOTA Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010. 293 s. ISBN 978-80-7367-683-4.

WESTERSTÅHL, Jörgen. Objective News Reporting: General Premises. *Communication Research*. London: Sage Publications, 1983. [online]. Vol. 10, no. 3, s. 403-424. [cit. 04.04.2014] Dostupné z: <http://crx.sagepub.com/content/10/3/403>

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: Podíl výskytu politických stran v Hospodářských novinách (s.

Graf č. 2: Podíl výskytu politických stran v Právu

Graf č. 3: Podíl výskytu politických stran v Lidových novinách

Graf č. 4: Podíl výskytu politických stran v Mladé frontě Dnes

Graf č. 5: Podíl celostránkových a delších článků věnovaných pouze jedné politické straně v Hospodářských novinách

Graf č. 6: Podíl celostránkových a delších článků věnovaných pouze jedné politické straně v Právu

Graf č. 7: Podíl celostránkových a delších článků věnovaných pouze jedné politické straně v Lidových novinách

Graf č. 8: Podíl celostránkových a delších článků věnovaných pouze jedné politické straně v Mladé frontě Dnes

Graf č. 9: Výskyt politických stran na prvním místě v článku na titulní straně v Hospodářských novinách

Graf č. 10: Výskyt politických stran na prvním místě v článku na titulní straně v deníku Právo

Graf č. 11: Výskyt politických stran na prvním místě v článku na titulní straně v Lidových novinách

Graf č. 12: Výskyt politických stran na prvním místě v článku na titulní straně v Mladé frontě Dnes

Graf č. 13: Podíl výskytů názvů politických stran či jmen jejich hlavních představitelů v titulcích článků v Hospodářských novinách

Graf č. 14: Podíl výskytů názvů politických stran či jmen jejich hlavních představitelů v titulcích článků v deníku Právo

Graf č. 15: Podíl výskytů názvů politických stran či jmen jejich hlavních představitelů v titulcích článků v Lidových novinách

Graf č. 16: Podíl výskytů názvů politických stran či jmen jejich hlavních představitelů v titulcích článků v Mladé frontě Dnes

Graf č. 17: Podíl citování představitelů jednotlivých politických stran v Hospodářských novinách

Graf č. 18: Podíl citování představitelů jednotlivých politických stran v deníku Právo

Graf č. 19: Podíl citování představitelů jednotlivých politických stran v Lidových novinách

Graf č. 20: Podíl citování představitelů jednotlivých politických stran v Mladé frontě Dnes

Graf č. 21: Prezentace jednotlivých politických stran v Hospodářských novinách

Graf č. 22: Prezentace jednotlivých politických stran v deníku Právo

Graf č. 23: Prezentace jednotlivých politických stran v Lidových novinách

Graf č. 24: Prezentace jednotlivých politických stran v Mladé frontě Dnes